

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Bakalářská práce

2018

Sára Chvojková

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Sára Chvojková

Vznik, vývoj a současnost Rádia Junior

Bakalářská práce

Praha 2018

Autor práce: **Sára Chvojková**

Vedoucí práce: **PhDr. Radim Wolák**

Rok obhajoby: 2018

Bibliografický záznam

CHVOJKOVÁ, Sára. *Vznik, vývoj a současnost Rádia Junior*. Praha, 2018. 47 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Radim Wolák.

Abstrakt

Bakalářská práce s názvem *Vznik, vývoj a současnost Rádia Junior* podrobně popisuje novou samostatnou stanici Českého rozhlasu pro děti, Rádio Junior. První kapitola práce se zaměřuje na historický a právní kontext vysílání pro děti. Druhá kapitola se zaměřuje na historické pozadí rozhlasového vysílání pro děti. Třetí kapitola mapuje vznik a vývoj Rádia Junior, včetně popisu vysílaných pořadů, aktivity a směřování stanice a na závěr charakterizuje vybrané pořady Rádia Junior.

Abstract

Bachelor thesis „The Beginning, Transformation and the Present of Radio Junior“ describes in detail new, independent radio station of the Czech Radion for children. First chapter is focused on the historical and legal background of broadcasting for children. Second chapter aims at the history of the radio broadcasting for children. Third chapter maps the start and evolution of Radio Junior, icluding the description of broadcasted programs, its activities and the further direction of evolution as well as characterises selected agendas.

Klíčová slova

děti, média, rádio, vysílání, Český rozhlas, Rádio Junior, dětské pořady

Keywords

Children, media, radio, broadcasting, Czech Radio, Radio Junior, children programmes

Rozsah práce: 80 182 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne ...

Poděkování

Ráda bych poděkovala Šárce Fenykové, Magdaleně Šorelové a Tomáši Vackovi z redakce Rádia Junior, kteří mi ochotně pomohli a poskytli mi informace o své práci.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Chvojková Sára

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:

2013/2014

Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd	
Došlo dne:	- 5 -06- 2015 -1-
Cj: 3692	Průch: ☐ Sbornávní hoše: ☐
Přílohy:	

E-mail diplomantky/diplomanta:

sa.ch@seznam.cz

Studijní obor/forma studia:

Mediaální a komunikační studia/kombinované

Předpokládaný název práce v češtině:

Vznik, proměny a současnost Rádía Junior

Předpokládaný název práce v angličtině:

The beginning, transformation and the present of Radio Junior

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013):

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)

LS 2015/2016

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Práce by měla podrobně popsat novou samostatnou stanici Českého rozhlasu pro děti, Rádio Junior, její vznik a vývoj, včetně programové skladby a personálního obsazení.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Úvod
2. Vznik Rádía Junior
 - a. Důvody vzniku
 - b. Zahájení vysílání
 - c. Specifika rozhlasového vysílání pro děti
3. Předchůdci
 - a. Tradice dětských rozhlasových pořadů Českého rozhlasu
 - b. Zahraniční rozhlasové stanice pro děti
4. Programová skladba Rádía Junior
 - a. Tematická skladba pořadů Rádía Junior
 - b. Nejvýznamnější a nejúspěšnější pořady Rádía Junior
5. Pracovní tým
 - a. Představení pracovního týmu
6. Prezentace Rádía Junior veřejnosti
 - a. Internetové stránky Rádía Junior
 - b. Akce pro veřejnost
7. Závěr

8. Prameny

9. Přílohy

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):
Zpracovány a popsány budou pořady Rádia Junior z období jeho vzniku a současnosti, tedy v letech 2013 - 2015

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Primární prameny:

- archiv rozhlasové stanice Rádio Junior
- webová prezentace Rádia Junior
- výroční zprávy Českého rozhlasu
- výpovědi zaměstnanců Českého rozhlasu a oficiální dokumenty

Na základě primárních pramenů práce charakterizuje pořady Rádia Junior, podle příslušné základní literatury (MARŠÍK, Josef. *Rozhlas – výchova – posluchač: příspěvek k teorii výchovy rozhlasem.*, MARŠÍK, Josef. PERKNER, Stanislav. *Teorie a praxe rozhlasové tvorby. 1. Vyd. Praha: Československý rozhlas, 1985. 176 s.*), včetně toho, proč jednotlivé pořady vznikly a jakou plnily funkci v programu, případně proč zanikly, nebo byly změněny, jaký měly posluchačský dopad (výzkumy poslechovosti, odezva publika atp.) a kdo jsou klíčové osobnosti s nimi spojené.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

MARŠÍK, Josef. PERKNER, Stanislav. *Teorie a praxe rozhlasové tvorby. 1. Vyd. Praha: Československý rozhlas, 1985. 176 s.* - Publikace je teoretickým základem pro tvorbu rozhlasových pořadů všech žánrů se zvláštní pozorností na jejich vzdělávací funkci.

MARŠÍK, Josef. *Rozhlas – výchova – posluchač: příspěvek k teorii výchovy rozhlasem. 1. vyd. Praha: SPN, 1986. 92 s.* - Publikace se věnuje užšímu tématu vzdělávací a výchovné funkce médií. Publikace se teoreticky vyjadřuje i k dramaturgickému vedení pořadů tohoto druhu.

MARŠÍK, Josef. *Úvod do teorie rozhlasového programu. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1995. 106 s.* - Kniha teoreticky vymezuje všechny pojmy piliřů rozhlasové stanice od typů rozhlasových programů, vysílacích a programových okruhů, organizační struktury a rozhlasových pořadů a jejich programové skladby. Poslední třetina je věnována programové skladbě Českého rozhlasu.

REIFOVÁ, Irena, et al. *Slovník mediální komunikace. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 328 s.* - Slovník základních pojmů spojených s mediální komunikací usnadňuje popis a vysvětlování jevů v oblasti médií. Je praktickou pomůckou pro studenty, pedagogy a vědecké pracovníky všech sociálních věd zejména pro porozumění a tvorbu odborně zaměřených textů.

OURADOVÁ, Anna. *Vývoj a proměny rozhlasových pořadů pro mládež v ČR v letech 1992–2010. Praha, 2012. 80 s.* Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd. – Práce popisuje rozhlasové vysílání pro mládež v období před vznikem Rádia Junior a je tedy příhodným pramenem pro nastudování jeho předchůdců a historie dětských rozhlasových pořadů.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

OURADOVÁ, Anna. *Vývoj a proměny rozhlasových pořadů pro mládež v ČR v letech 1992–2010*. Praha, 2012. 80 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce Mgr. Radim Wolák.

ROMPORTLOVÁ, Lenka. Rozhlasový magazín pro děti [online]. 2014 [cit. 2015-06-04]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Jan Motal.

MALIROVA, Klara. Ochrana dětí a mladistvých v hodnocení Rady pro rozhlasové a televizní vysílání. Praha, 2013. 30 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Otakar Šoltys, CSc. Ab

Datum / Podpis studenta/ky

3.6.2015

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Mgr. Wolák Radim

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

.....
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT **VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ** A VE **DVOU** VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI **VYZVEDNOUT** V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A **NECHAT VEVÁZAT** DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE NA IKSŽ VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Obsah

ÚVOD	2
1. VYSÍLÁNÍ PRO DĚTI A JEHO SPECIFIKA	3
1.1. PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ VYSÍLÁNÍ PRO DĚTI	3
1.2. DĚTSKÝ POSLUCHAČ A JEHO VÝVOJ.....	7
2. TRADICE DĚTSKÝCH ROZHLASOVÝCH POŘADŮ ČESKÉHO ROZHLASU	8
2.1. POČÁTEK ROZHLASOVÉHO VYSÍLÁNÍ	9
2.2. ŠKOLSKÝ ROZHLAS	10
2.2.1. <i>Začátky Školského rozhlasu</i>	10
2.2.2. <i>Školský rozhlas v období druhé světové války</i>	12
2.2.3. <i>Školský rozhlas po komunistickém převratu v únoru 1948 do okupace v srpnu 1968</i>	12
2.2.4. <i>Školský rozhlas v období normalizace</i>	15
2.3. VYSÍLÁNÍ PRO DĚTI PO SAMETOVÉ REVOLUCI.....	17
3. VZNIK A VÝVOJ RÁDIA JUNIOR	19
3.1. <i>Zahájení vysílání</i>	21
3.2. VSTUP RÁDIA JUNIOR DO DIGITÁLNÍHO VYSÍLÁNÍ.....	23
3.3. SOUČASNÁ PODOBA VYSÍLÁNÍ RÁDIA JUNIOR	25
3.4. PRACOVNÍ TÝM RÁDIA JUNIOR	27
3.5. PREZENTACE RÁDIA JUNIOR VEŘEJNOSTI.....	27
3.5.1. <i>Webové stránky Rádia Junior</i>	28
3.5.2. <i>Akce pro veřejnost</i>	29
4. VÝZNAMNÉ POŘADY RÁDIA JUNIOR	31
4.1 CHARAKTERISTIKA POŘADU VE ŠKOLE I PO ŠKOLE S VENDOU A FRÁŇOU	31
4.2 CHARAKTERISTIKA POŘADU CVIČÍME UŠI.....	33
ZÁVĚR	34
SUMMARY	35
POUŽITÁ LITERATURA	36
PŘÍLOHY	43

Úvod

Svou bakalářskou práci jsem zaměřila na Rádio Junior zejména proto, že rozhlasové médium je pro mne médium blízké, neboť mne provázelo útlým dětstvím a shodou okolností i částí mých studií, kdy se mi naskytla příležitost krátce pracovat pro Český rozhlas. Stanice pro děti s kvalitním obsahem určeným dětem, kterou jsem tak objevila, mne naprosto nadchla. Ze svého dětství jsem si pamatovala pouze večerní pohádky, Hajaju a Domino, tady jsem ale zjistila, že se dnešním dětem nabízí celý rozhlasový svět. V této práci jsem proto chtěla tento svět, na dnešní dobu unikátní projekt, podrobně prozkoumat. Rozsah a kvalita vysílání pro děti v podobě, jakou představuje Rádio Junior je unikátní i v měřítku celoevropském a myslím si, že právě oslavených pět let úspěšného fungování této stanice, stojí za pozornost.

V první části jsem se zaměřila zejména na historii dětských pořadů, na které Rádio Junior navazuje a ze kterých čerpá. Dále na jeho zatím krátký, ale intenzivní vývoj. Pro doplnění obrázku o dětském vysílání jsem se velmi stručně zabývala i právním rámcem pro dětské vysílání a základní charakteristikou dětského posluchače.

V práci jsem se odchýlila od řazení kapitol tak, jak byly předpokládány v tezi. Myslím však, že to bylo prospěšné přehlednosti práce a chronologické návaznosti jednotlivých kapitol.

Při zkoumání historie rozhlasového vysílání jsem se opírala zejména o publikaci *Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí Českého rozhlasu*, která vyšla k osmdesátému výročí existence Českého rozhlasu, v roce 2003. Autoři jednotlivých kapitol se opírají téměř výhradně o dobové prameny z archivu Českého rozhlasu. Z tohoto hlediska jde o unikátní, velmi obsáhlou a podrobnou publikaci. V kapitolách mapujících již současné Rádio Junior se obracím na dokumenty Českého rozhlasu, ročenky, tiskové zprávy, pro doplnění informací a celkového obrazu o událostech potom na internetové stránky Českého rozhlasu, zejména web Rádía Junior. Jakkoli lze dnes získat mnoho materiálů, pro informace o těch nejmladších událostech jsem se obrátila na Tomáše Vačka, v současnosti pověřeného vedením Rádía Junior. Přepis pořízeného

rozhovoru, z jehož některých informací jsem v práci vycházela, uvádím v příloze k této práci.

1. Vysílání pro děti a jeho specifika

V současné společnosti je na vše, co je spojeno s dětmi, kladen velký důraz a zvláštní zřetel. Pro děti a vše, co se jich týká platí jiná měřítka a pravidla. Společnost považuje za nutné a prospěšné chránit nejmladší generaci a uzpůsobuje tomu své prostředí. Ať už se jedná o hračky, nábytek, instituce, nebo mediální obsah. Pro pochopení kontextu, ze kterého vysílání pro děti vychází a prostředí ve kterém se pohybuje, je v této kapitole zařazen stručný náhled do právního rámce vysílání pro děti, od kterého se obsah vysílání závazně odvíjí a dále základ společenskovední, na kterém se vysílání dále staví, od určení cílové skupiny pořadu, po výběr témat.

1.1. Právní prostředí vysílání pro děti

Kromě vlastních zákonů je Česká republika vázána *Úmluvou o právech dítěte*, která byla v roce 1989 přijata Valným shromážděním OSN. Tato mezinárodní úmluva stanovuje vztah dítěte a mediálního obsahu v článku č. 17, který mimo jiné akcentuje důraz na zabezpečení vhodného obsahu a ochranu dítěte před obsahem závadným.¹

Oporou ochrany dětí a mládeže před negativními vlivy nevhodného mediálního obsahu je v českém právním řádu *zákon č. 231/2001 Sb., zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání*, dále *zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání* a *zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy*.

Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání se zabývá ochranou dětských posluchačů ve smyslu ochrany před vulgárním a násilným obsahem vysílaným bez upozornění a v nevhodnou denní dobu.²

¹ Úmluva o právech dítěte. *Organizace spojených národů*. [online]. 1989 [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

² Stávající právní předpisy: 231/2001 Sb. zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání*. [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <http://www.rrtv.cz/cz/static/cim-se-ridime/stavajici-pravni-predpisy/pdf/231-2001.pdf>

Zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání upravuje dostupnost nevhodných audiovizuálních děl pro děti a mládež. Český rozhlas, jehož vysíláním se tato práce zejména zabývá, poskytuje audiovizuální obsah ve formě videí na svých webech.³

Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy stanovuje omezení ve smyslu zneužití důvěry dětí a podpory jejich nevhodného chování a dále omezení, které se týká alkoholických a tabákových výrobků a erotického obsahu.⁴

Významným zákonem z hlediska vztahu Českého rozhlasu a dětského posluchače je zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, podle kterého je hlavním úkolem rozhlasového vysílání výroba a vysílání všech typů a žánrů pořadů pro dětské posluchače.⁵ Zákon nicméně neupravuje rozsah, v jakém má rozhlas tuto službu plnit, důležitým dokumentem je proto *Kodex Českého rozhlasu*. V článku č. 3 nazvaném *Zvláštní pozornost dětskému posluchači* je podrobněji rozveden a upřesněn způsob, jakým Český rozhlas naplňuje znění výše uvedených zákonů:

3.1 Český rozhlas považuje za svou povinnost vůči dětskému posluchači především pomáhat mu objevovat a přijímat za vlastní základní etické hodnoty demokratické společnosti. Tomuto úkolu přizpůsobuje skladbu a charakter pořadů určených dětským posluchačům.

3.2 Český rozhlas nabízí dětským posluchačům především zprostředkování tradice české i světové pohádky, rozhlasové hry pro děti a mládež, soutěže, vzdělávací a výchovné pořady. Přispívá rovněž ke kulturní orientaci a popularizaci sportu mezi dětmi a dospívajícími. Za důležitý závazek v této oblasti považuje vytváření podmínek pro rozvinutí původní tvorby adresované dětem a mládeži. Tento závazek je umocněn vědomím, že Český rozhlas je v tuzemsku

³ Stávající právní předpisy: 132/2010 Sb. Zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů. *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání*. [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/cim-se-ridime/stavajici-pravni-predpisy/pdf/132-2010.pdf>

⁴ Stávající právní předpisy: 40/1995 Sb. zákon o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů. *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání* [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/cim-se-ridime/stavajici-pravni-predpisy/pdf/40-1995.pdf>

⁵ Zákon č. 484/1991 Sb. Zákon České národní rady o Českém rozhlasu. [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-484>

hlavním a prakticky jediným stálým producentem rozhlasové tvorby pro děti a mládež.

3.3 Při tvorbě programu pro děti a mládež uvádí Český rozhlas ukázky možnosti integrovaného soužití zdravých dětí s dětmi zdravotně postiženými a napomáhá národnostní a etnické toleranci.

3.4 Jsou-li v čase bezprostředně před vysíláním pořadů pro děti a mládež nebo po něm zařazeny komerční části programu, nedopustí Český rozhlas uvádění takového obsahu, který by mohl nepříznivě působit na vývoj dětí nebo nezletilé mládeže, případně v dětech přímo či nepřímo vyvolával pocity méněcennosti, pokud nezískají propagované zboží či službu.⁶

Kontrolu dodržování výše uvedených zákonů má ze zákona povinnost vykonávat Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (RRTV). RRTV má pravomoc upozorňovat na nedostatky ve vysílání a ukládat sankce za pořady odvysílané v rozporu se zákony. Povinnosti a pravomoci RRTV jsou stanoveny zejména v § 5 a § 6 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání⁷ a v § 8 zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu.⁸ RRTV v souvislosti s ochranou dětí a mladistvých vytvořila internetové stránky *Děti a média*,⁹ kde přehlednou formou informuje o vlivu médií na děti, shrnuje a představuje legislativu tak, aby bylo pro veřejnost, zejména rodiče, snadné ji vyhledat a pochopit, dále zde podrobně vysvětluje působení RRTV. Součástí stránek je i poradna pro rodiče, aktuality týkající se aktivit RRTV a články odborníků. Právě informovanost a aktivní účast rodičů na ovlivňování konzumace mediálního obsahu dětmi je zásadní a bez ní regulace zákonem nemá žádoucí účinek.

Pro dodržování výše uvedených zákonů, Úmluvy a Kodexu je nutná přesná definice dítěte, mladistvého a pořadu pro děti. Podle článku 1 *Úmluvy o právech dítěte*,

⁶ Kodex Českého rozhlasu schválený Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky usnesením č. 1368 ze dne 5. 11. 2004, čl. 3 a 3.1. [online]. [cit. 2018-05-02]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/_zprava/794563

⁷ Stávající právní předpisy: 231/2001 Sb. zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání* [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <http://www.rtv.cz/cz/static/cim-se-ridime/stavajici-pravni-predpisy/pdf/231-2001.pdf>

⁸ Zákon č. 484/1991 Sb. Zákon České národní rady o Českém rozhlasu. [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-484>

⁹ <http://www.detiamedia.cz/>

se dítětem rozumí každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.¹⁰ Stejnou věkovou hranici stanovuje i *Občanský zákoník* v § 30.¹¹ Rada rozhlasového a televizního vysílání nicméně v roce 2013 přistoupila k rozboru termínu pořad pro děti a přijala tuto definici:

„Pořad pro děti je pořad, který je vyroben a určen pro diváky mladší 12 let a je obsahově a formálně přizpůsoben zralosti osob této věkové kategorie.“¹²

V této definici se RRTV zaměřila na odlišení věku dítěte a mladistvého a zároveň na zralost dítěte, tedy sociální, emoční, percepční a kognitivní vývoj dítěte, zároveň také na odlišení samotných pořadů:

„Aby bylo možné pořad jednoznačně vyhodnotit jako dětský, měl by být komplexně koncipován pro diváka mladšího 12 let – tedy svým obsahem (pojdnávaným tématem), použitými audiovizuálními a jazykovými prostředky, způsobem narace, stopáží, způsobem zařazení do vysílání, včetně vysílacího času, a prezentací pořadu. Žádný z těchto faktorů by neměl být posuzován izolovaně.“¹³

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání tak upozornila na důležitost posuzovat problematiku vysílání pro děti komplexně, nejen z právního hlediska, ale i z hlediska společenskovedního. Zde bych ráda citovala redaktorku, moderátorku a dramaturgyni dětských rozhlasových pořadů Magdalenu Šorelovou, která tvrdí, že pro děti se dá vysílat naprosto všechno, záleží jen na formě adekvátní jejich věku a úrovni vyspělosti. Proto je tak důležité porozumět vývoji dítěte a jeho chápání okolního světa. Z toho důvodu navazuji na tomto místě další kapitolou.

¹⁰ Úmluva o právech dítěte. *Organizace spojených národů* [online]. 1989 [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

¹¹ Zákon č. 89/2012 Sb., Zákon občanský zákoník. [online]. [cit. 2018-05-03] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89?text=ob%C4%8Dansk%C3%BD+z%C3%A1kon%C3%ADk>

¹² HRUŠKOVÁ, Vilma. 2014. Definice dětského pořadu. In: www.detiamedia.cz. [online]. 15.1.2014. [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: http://www.detiamedia.cz/art/1825/definice-detskeho-poradu.htm?page_idx=80

¹³ Tamtéž.

1.2. Dětský posluchač a jeho vývoj

Tato kapitola se zaměřuje na definování a popsání dětského posluchače zejména z pohledu psychického vývoje dítěte. Protože tato práce nemá za cíl podrobně prozkoumat dětského posluchače, nýbrž jemu předkládaný obsah, bylo nutné i na tomto místě postupovat ve stručnosti.

Marie Vágnerová rozděluje ve své knize období věku dítěte na tyto etapy: Prenatální období, novorozenecké období (1 měsíc od narození), kojenecké období (od 1 měsíce do 1 roku), batolecí období (1 rok až 3 roky), předškolní věk (3 roky až 6 let), školní věk (od 6 do 12 let) a dospívání (do osmnácti let).¹⁴ Právě předškolní a školní věk jsou v současnosti cílovými skupinami Rádia Junior.

Nejvýznamnějším prvkem vývoje předškolních dětí pro rozhlasovou tvorbu je vývoj zájmu o mluvenou řeč. Dítě mezi třetím a čtvrtým rokem života vydrží naslouchat delší dobu krátkým povídkám a pohádkám.¹⁵ Důležitým aspektem vývoje předškoláků je hra, která pomáhá v socializaci dítěte. Hra a případně kresba, je v tomto období hlavní činností dětí a je charakterizována jejich velmi rozmanitou a barevnou fantazií.¹⁶ Pro rozvoj dětí v předškolním věku jsou proto podstatné zejména pohádky s jednoduchým dějem a jasně vyhraněnými postavami. Děti se s pohádkovými postavami ztotožňují, pomáhají proto v pochopení společenských pravidel a fungování světa.¹⁷ To potvrzují i závěry výzkumu mediální gramotnosti z roku 2016. Děti předškolního věku uváděly jako nejoblíbenější žánr pohádky a příběhy ve všech formách, dále knížky a hry. Podle závěrů výzkumu předškoláci velmi rádi tvořili, vyráběli.¹⁸

¹⁴ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.

¹⁵ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9. (str. 88)

¹⁶ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9. (str. 100)

¹⁷ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.: Děti a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. (str. 183–187)

¹⁸ Studie mezinárodní gramotnosti populace ČR. Mediální gramotnost osob mladších 15 let. *Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy*. 2016. [online]. [cit. 2018-05-07] Dostupné z: <http://www.detiamedia.cz/art/2658/vysledky-studie-medialni-gramotnosti-osob-mladsich-15-let.htm>

Školní věk se dělí na mladší školní věk (6 až 12 let) a starší školní věk, který dále plynule přechází do období pubescence a adolescence.¹⁹ Kolem šestého roku dítěte dochází ke změnám ve vnímání okolí a to zejména v tom, že dítě je méně závislé na svých okamžitých přáních a potřebách a objevuje se u něj realistické myšlení. Stále je ale nutné brát v úvahu, že rolovým modelem dítěte je jeho rodič.²⁰ V mladším školním věku je vnímání dětí naivní – věří nekriticky názorům, které jsou jim předkládány. Proto je tolik nebezpečná konzumace mediálních obsahů, které nejsou uzpůsobené pro děti. Nejen, že nekriticky přijímají informace z okolí, ale současně se tím vyvíjí jejich morální vědomí a jednání a jejich hodnotová orientace.²¹ Na druhou stranu se zvyšuje doba soustavné pozornosti dětí a velmi rychle se rozvíjí slovní zásoba a paměť.²² Je tedy ideální, pokud děti mají dostatečný přísun podnětů z okolí. Zároveň se objevují genderové odlišnosti mezi dětmi, co se týče preferencí sledovaného obsahu. Již zmiňovaný výzkum prokázal, že dívky a chlapci kromě společných obsahů sledují i ryze dívčí, či chlapecká témata.²³ Podstatné je, že i v době nastupujícího logického a realistického vnímání je pro rozvoj dětí důležitý prostor pro rozvoj fantazie a imaginace, kterou jim právě rozhlasové vysílání může nejlépe poskytnout, neboť zde není dítě limitováno předkládaným obrazem, jako je tomu u ostatních médií.

2. Tradice dětských rozhlasových pořadů Českého rozhlasu

Vysílání pro děti a mladé posluchače bylo téměř od počátku rozhlasového vysílání součástí radiových přenosů. Tato kapitola se zaměřuje právě na historii vysílání pro děti. Do kapitoly je zahrnuto celé období od prvního rozhlasového vysílání v Československu až po vysílání těsně předcházející vzniku Rádia Junior.

¹⁹ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9. (str. 117)

²⁰ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9. (str. 113)

²¹ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9. (str. 132)

²² Tamtéž.

²³ Studie mezinárodní gramotnosti populace ČR. Mediální gramotnost osob mladších 15 let. *Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy*. 2016. [online]. [cit. 2018-05-07] Dostupné z: <http://www.detiamedia.cz/art/2658/vysledky-studie-medialni-gramotnosti-osob-mladsich-15-let.htm>

2.1. Počátek rozhlasového vysílání

Rozhlasové vysílání určené pro děti a mládež se váže se samými počátky rozhlasového vysílání na českém území, tedy ještě v době existence Československa. Josef Maršík v kapitole knihy o historii Českého rozhlasu: *Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925*²⁴ o prvopočátcích rozhlasového vysílání, uvádí datum zahájení pravidelného vysílání pro děti 1. září 1925.

Již v programovém schématu z prosince 1924 však můžeme nalézt v čase 19:15 *Pohádky pro děti* vysílané vždy ve středu a v sobotu.²⁵

Zahájení pravidelného vysílání pro děti 1. září 1925 bylo spojeno s redaktorem dětské rubriky v *Národní politice*, Václavem Vavříkem. Vysílání bylo zahájeno Vavříkovým vyprávěním *Do nového školního roku*. Vavřík dále ve vysílání vystupoval pod pseudonymem Strýček Václav.²⁶

*„Na základě svých pedagogických zkušeností s dětmi (původním povoláním byl učitel) dokázal především formou přátelského, laskavého rozhovoru získat pro vysílání nejen dětské posluchače, ale i dospělé. Přípravoval pro děti besídky, soutěže, reagoval na jejich dotazy a podněty z dopisů. Dokázal ve vysílání dokonce využít loutkových představení divadla Umělecké výchovy na Vinohradech. Ohlas jeho relací byl tak velký, že Radiojournal ve spolupráci s ministerstvem školství začal brzy uvažovat o zahájení pravidelného vysílání pro školy. Se zahájením nového školního roku bylo také započato s vysíláním dlouho připravovaného prvního jazykového kurzu – francouzštiny. V programovém věstníku Radiojournalu byly k tomuto kurzu otiskovány jednotlivé cvičné lekce.“*²⁷

²⁴ Kniha *Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí Českého rozhlasu* vyšla k osmdesátému výročí Českého rozhlasu v roce 2003. Ačkoli je myšlena jako populárně-naučná publikace, autoři se v článku opírají o dobové prameny z archivu Českého rozhlasu, a proto ji považují za vhodný pramen pro bakalářskou práci i vzhledem k tomu, že jde nejspíše o nejobsáhlejší zdroj k tomuto tématu.

²⁵ MARŠÍK, Josef. Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 46)

²⁶ MARŠÍK, Josef. Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 50)

²⁷ MARŠÍK, Josef. Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 50–51)

Pořad Strýčka Václava a jeho brněnského kolegy Strýčka Tomáše se stal mezi dětmi velice populárním. V Brněnském studiu patřil vysílací čas od 18.00 do 19.00 hod. přednáškám a pohádkám. (První pohádky četla dětem manželka ing. Čermáka, později ji nahradil „strýček Tomáš“ – prof. Josef Šíma, profesor Vyšší průmyslové školy v Brně.²⁸

V roce 1926 se začaly dvakrát až třikrát do měsíce vysílat *dětské besídky* a *hudební besídky*. Seznamovaly děti s významnými hudebními skladateli, jako byli Bedřich Smetana, Antonín Dvořák, nebo Zdeněk Fibich a jejich úkolem bylo prohloubit v dětech zájem o hudbu a přivést je k pravidelnému poslouchání hudebních pořadů. Tyto hudební pořady vedl profesor pedagogického oddělení státní konzervatoře Adolf Cmíral.²⁹

2.2. Školský rozhlas

Období, kdy vysílání pro děti v Radiojournalu a posléze v Českém rozhlasu přebrala redakce Školského rozhlasu je dlouhou etapou v historii vysílání pro děti. Radiojournal i Ministerstvo školství si uvědomovali význam a dopad, který rozhlas na své posluchače má a zejména na ty dětské. Zároveň si uvědomovali, že má-li se poslechovost rozhlasu udržovat, je dobré vychovat si posluchače již od útlého věku. Ve vysílání školského rozhlasu se objevovaly zejména edukační pořady, vysílané v dopoledních hodinách a sloužící pro zpestření vyučování. Školský rozhlas ale nezapomínal na mimoškolní vysílání a zábavnou stránku tohoto média, a tak v různých obměnách v průběhu své historie vysílal plnou škálu rozhlasových žánrů.

2.2.1. Začátky Školského rozhlasu

První pokusy o školský rozhlas začaly na začátku školního roku 1926/1927, iniciované ředitelem Eduardem Svobodou.

²⁸ MARŠÍK, Josef. Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 50)

„Stát velmi dbal na rozvoj základního a středního školství. Modernizace metodiky výuky, do značné míry stále zatížené herbartovskou tradicí rakousko-uherského školství, nemohla opomenout ani rozhlasové médium. Po úspěšném zahájení pravidelného vysílání pro děti 1. září 1925 a získání prvních zkušeností s vysíláním pro tuto specifickou skupinu posluchačů došlo také k prvním pokusům o využití rozhlasového vysílání přímo ve školním vyučování. Byly úspěšné, a Školský rozhlas proto zahájil zkušební vysílání již od listopadu 1926. Ovšem již předtím rozhlas svými propagačními akcemi pomáhal k tomu, aby rozhlasovými přijímači byl vybaven co největší počet škol.“³⁰

Rozhlasu šlo o rozšíření služeb, vylepšení propagace a o uspokojení poptávky po oblíbeném vysílání pro děti. V tomto období ještě vysílání neodpovídalo době školní výuky. Radiojournal tedy začal vysílat v listopadu 1926 od 10 do 11 hodin. Vysílání pro školy bylo rozděleno na tři části po dvaceti minutách – první vyprávěcí, druhou hudební a třetí recitační. K vysílání další podoby školského rozhlasu došlo dva roky později, v říjnu 1929. Na tomto vysílání se již podílelo ministerstvo školství.³¹

V únoru roku 1931 pak zahájil vysílání školský rozhlas působící pod hlavičkou Radiojournalu, ale jako samostatné vysílání se samostatnou redakcí. Ministerstvo školství se zasadilo prostřednictvím hlavního podílníka Radiojournalu – Radioslavie i o to, aby měly školy v Československu k dispozici rozhlasové přijímače, které v té době nebyly běžnou součástí domovů obyvatel Československa, natož škol. MgA. Jiří Hraše hovoří o tzv. *radiofikaci* škol. Do konce třicátých let vlastnilo rozhlasové přijímače 46 % národních škol v Čechách a 40 % národních škol na Moravě. V průběhu třicátých let se vysílání školského rozhlasu rozšířilo na dopolední, odpolední i nedělní vysílání. Ve vysílání nechyběly žádné žánry a formy rozhlasových pořadů, které uváděl Radiojournal.³²

Se školským rozhlasem se pojí významná jména spojená s rozhlasovým vysíláním pro děti. Řady jeho režisérů rozšířil Jan Kühn, který založil v roce 1932

²⁹ PATZAKOVÁ-JANDOVÁ, Anna. *Prvních deset let československého rozhlasu*. Praha: Radiojournal, 1935. (str. 132–133)

³⁰ MARŠÍK, Josef. Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 15)

³¹ PATZAKOVÁ-JANDOVÁ, Anna. *Prvních deset let československého rozhlasu*. Praha: Radiojournal, 1935. (str. 133–134)

³² HRAŠE, Jiří. Profesionalizace vysílání 1930–1938. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 128)

Dětský pěvecký sbor, který existuje dodnes.³³ V roce 1935 přibyl do školského rozhlasu Miloslav Disman, zakladatel Dětského rozhlasového hereckého souboru,³⁴ který rovněž působí do dnešní doby. Obě tělesa byla stálými hosty rozhlasových vln. Významnou osobou vysílání pro děti byl také Jindřich Heller, který od roku 1936 školský rozhlas vedl, stejně jako další formy vysílání pro děti.

2.2.2. Školský rozhlas v období druhé světové války

V období Protektorátu Čechy a Morava školský rozhlas nadále existoval, ovšem pod kontrolou okupační vlády. Ve školním roce 1942–1943 vysílal v časech 10.00–10.30 každý den, kromě neděle.³⁵

Po skončení druhé světové války se Školský rozhlas vrátil do vysílání navázáním na vysílání předválečné. K vysílání školského rozhlasu přispívala i Brněnská stanice. Každý den od deseti hodin vysílala půlhodinku pro školy různých stupňů. Pořady většinou připravovala hlavní redakce v Praze.³⁶

Co se organizační struktury týkalo, zůstal Školský rozhlas po druhé světové válce beze změn. V jeho čele stál stále Jindřich Heller. Do programu Školského rozhlasu se kromě pravidelného vysílání pro všechny stupně škol zařadilo i vysílání pro mateřské školy, a to od září 1947.³⁷

2.2.3. Školský rozhlas po komunistickém převratu v únoru 1948 do okupace v srpnu 1968

Těsně po komunistickém převratu v únoru 1948 bylo náplní vysílání hlavně zpravodajství ministerstva školství a osvěty s informacemi o opatřeních pro školy, úřady

³³ <http://www.kuhnata.cz/cs/>

³⁴ <http://www.rozhlas.cz/drds>

³⁵ HRDLIČKA, František. Rozhlas v okupaci 1939–1945. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 167)

³⁶ JEŠUTOVÁ, Eva. *Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Vyd. 1. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9. (str. 494)

³⁷ JEŠUTOVÁ, Eva. *Budovatelský rozhlas 1945–1948*. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 195)

a ústavy. Ve školním roce 1947–1948 se školský rozhlas vrátil k vysílání pro všechny stupně škol.³⁸

Hlavní těžiště vysílání a tvorby pořadů bylo v Praze, ale do vysílání Školského rozhlasu přispívaly i krajské redakce, zejména brněnská a ostravská. Brněnská redakce disponovala vlastní redakcí pro děti a mládež, ostravská zase hereckým zázemím a vlastním Dětským rozhlasovým souborem, což jí umožnilo natáčet a vysílat mnoho scének, naučných pořadů, pohádek i her pro děti.³⁹

Pořady pro školy byly rozděleny na několik skupin. Jednalo se o pořady pro školy mateřské a nižší stupně odborných škol (složené především z pohádek a scének), dále o pořady zaměřené na vyšší stupeň obecných škol (jejichž obsah se skládal z pohádek, scének a pořadů s tematikou vlastivědy, historie i současnosti), program pro měšťanské a nižší střední školy (nabízející pořady vlastivědné, přírodovědné, zeměpisné, technické, dějepisné i umělecké), dále rozhlas pro vyšší školy střední a odborné (především pásma a pořady věnované česko-slovenské vzájemnosti, politickým aktualitám, technice, ale také poezii a kulturním informacím) a jako poslední rozhlas pro zimní rolnické školy (vysílal především tematiku spojenou s družstevnictvím). Pro každý stupeň školy byla také připravována specifická ranní hlášení školského rozhlasu, která probírala aktuality ve společnosti, ale také činnost žákovských samospráv a vedle profesionálů usedali za mikrofon i sami studenti, učitelé a profesori, nebo hosté, především z umělecké oblasti. V rámci budovatelského ducha dostali prostor ve vysílání také Svaz české mládeže, nebo organizace Pionýr.⁴⁰

Podle předválečné tradice rozhlas dále vysílal hudební výchovu, zaměřenou především na vývoj české hudby. Stejně tak nechyběla ani literárně-dramatická výchova, kde se vysílaly sobotní hry pro mládež, nedělní pohádky, besídky pro nejmenší, večerní pohádky a večerní pořady pro dospělejší mládež. Od školního roku 1948–1949 se poslech školského rozhlasu stal povinným pro první dva stupně školy. Vysílání jazykových kurzů se rozšířilo o kurzy věnované ruštině, angličtině nebo

³⁸ JEŠUTOVÁ, Eva. Budovatelský rozhlas 1945–1948. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 201)

³⁹ JEŠUTOVÁ, Eva. *Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Vyd. 1. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9. (str. 529)

⁴⁰ JEŠUTOVÁ, Eva. Budovatelský rozhlas 1945–1948. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 221–222)

polštině, které rozhlas nabízel jak pro začátečníky, tak pro pokročilé. Ozvláštněním pak byla výuka Morseovy abecedy.⁴¹

Od počátku padesátých let Školský rozhlas vysílal například pořady: *Děti vám zpívají*, *Malé příčiny a velké následky* (o původcích nemocí, jako je malárie nebo spavá nemoc), *Vývoj života*, *Užitečný hmyz* nebo *Dávný život*. Školský rozhlas ale nenabízel pouze pořady vzdělávací, začal vysílat i rozhlasové zájmové kroužky. Mezi ně patří *Pohledy do světa*, které seznamovaly posluchače s životem mladých lidí v jiných zemích, *Kultura mladýma očima* nebo série informací a písní *Píseň přátelství at' zpívá*.⁴²

Brněnská redakce pro děti přispívala do celostátního programu mj. hudebním pořadem *Zpěvem k srdci*, který připravoval v brněnském studiu sbormistr František Lýsek. V roce 1959 začala stanice Praha I vysílat nový cyklus *Pionýrská jitřenka* a třikrát týdně magazín *Ze světa vědy a techniky*. Tento pořad v Brně připravoval Přemysl Matula.⁴³

V průběhu šedesátých let se brněnská redakce specializovala na vzdělávací pořady, drobnější literární formy a podílela se i na publicistických a zábavných pořadech pro mládež. Byly to především kratší dramatizované pohádky a později literární týdeník *Zlatohlásek*. Zásadním vzdělávacím pořadem bylo *Vysílání pro školy*, které vznikalo za spolupráce učitelů z celého Jihomoravského kraje. Na *Kroužek mladých biologů* a *Kroužek mladých techniků* navázal *Paprsek* – týdeník vědy a techniky pro mládež. Redaktorem pořadu byl Přemysl Matula. Od roku 1966 připravovali pro krajské vysílání Vladimír Simanov a František Fic vyprávění o přírodě a lidech *Zelené ozvěny*. Později byli ke spolupráci vyzváni Jaromír Tomeček, Vladimír Pazourek a studenti lesnické fakulty. Ve stejném roce od 7. září si s nejmenšími posluchači vyprávěla Alena Šimůnková o obyčejných věcech, které je obklopují, i o lidech v jejich okolí. Pořad byl uváděn pod názvem *Klubko*. Alena Šimůnková stála

⁴¹ JEŠUTOVÁ, Eva. Budovatelský rozhlas 1945–1948. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 222)

⁴² BĚHAL, Rostislav. Rozhlas po nástupu totality 1949–1958. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 270)

⁴³ JEŠUTOVÁ, Eva. *Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Vyd. 1. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9. (str. 495)

také u zrodu pořadu s názvem *Trasa ČS*, který formou reportáží seznamoval děti s kulturněhistorickými a přírodními zajímavostmi.⁴⁴

V roce 1965 vznikl přelomový pořad *Mikrofórum*, který měl původně za úkol především odvést mladou generaci od poslechu zahraničních rádií. Hlavním průvodcem Mikrofóra byl Milan Rykl. Pořad vysílal nejen atraktivní hudbu, ale také se věnoval aktuálním tématům ze společnosti. Do každého dílu byl pozván jiný host, kterému mohli posluchači v závěru telefonicky pokládat otázky.⁴⁵

2. dubna 1966 vznikl v Brně také pořad *Domino* s podtitulem: Pestrá skládanka hudby a povídání o volném a ztraceném čase, předchůdce známého *Domina* z pražské redakce. Na pořadu spolupracovala s literární redakcí i redakce pro děti a mládež. Nejčastějšími autorkami byly Zdeňka Jeřábková, Alena Tučková, později Alena Šimůnková.⁴⁶

2.2.4. Školský rozhlas v období normalizace

Normalizační vedení rozhlasu kladlo důraz především na kategorii takzvané dopívající mládeže a nejmladší věkovou kategorii upozadilo. Vzdělávací pořady pro věkovou kategorii od 12–20 let se snažily mládež vychovávat v duchu komunistické ideologie.

V polovině 70. let se většina publicistických pořadů začala vysílat živě, což nahrávalo například pořadu *Mikrofórum*, který se po pauze od srpna 1968 do ledna 1969 opět pravidelně vysílal. Jeho charakter se ale přizpůsobil proudovému vysílání a skládal se z jednotlivých třímínutových vstupů, rozhovorů a informací doplněných o hudební proklad. Ve vysílání se nadále objevoval také týdeník *Meteor* zaměřený na přírodu, vědu a techniku. Nově vzniklými hudebními pořady byly *Metronom*, *Toulky za písničkou* nebo *Start*. Hlavními pořady začátku 70. let se pak staly *Mládežnický pondělník* a *Kontakt*, které v týdenním vysílacím schématu společně tvořily 100 minut. Zajímavostí byl také čtyřhodinový blok *Vysílá studio mladých*, který každé pondělí od 19.00 do 23.00 vysílala stanice Praha.

⁴⁴ JEŠUTOVÁ, Eva. Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu. Vyd. 1. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9. (str. 498)

⁴⁵ RYKL, Milan. Renesance rozhlasu 1959–1968. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 315)

Literárně-dramatická redakce i nadále připravovala program pro nejmenší posluchače, například velmi oblíbené pořady *Dobrou noc*, děti nebo *Hajaja*.⁴⁷

Brněnská Redakce pro děti a mládež se významnou měrou podílela na vysílání pro základní školy (Učíme se s rozhlasem). Název i obsah oblíbeného literárního týdeníku pro děti *Zlatohlásek* byl změněn od září 1973 na *Rozhlásek*, ke konci roku 1973 tento pořad s dlouhou tradicí zanikl. Těm nejmenším dětem ve školkách byl určen pořad *Školka kapelka*, hudební pohádka s komponovanou hudbou, který jednou měsíčně od roku 1978 připravovala Zdena Sedláková. Po vzniku nové stanice Hvězda v roce 1970 zanikl cyklus cestopisných reportáží *Trasa ČS* redaktorky Aleny Šimůnkové. Na tento pořad však navázal od září 1972 vlastivědný seriál *Šipka – klub mladých cestovatelů*. Tento nový cyklus autorsky připravovala Zdena Sedláková a od září 1976 Josef Veselý.

Od roku 1972 se redakce pravidelně podílela na vysílání *Mikrofóra* (přibližně dvakrát za měsíc) a *Studia mladých* (jednou za měsíc vždy v pondělí večer). Po celé toto období redakce připravovala magazín *Paprsek – týdeník vědy a techniky*, určený především mládeži, který stejně jako *Rozhlasovou univerzitu* připravoval Přemysl Matula, po jeho odchodu do důchodu Michal Plachý. Od ledna 1979 se stala dramaturgyní dětských her a pohádek Alena Šimůnková, která byla rovněž autorkou řady her pro děti a mládež. Kromě jiného uvedla do vysílání seriál pohádek *Dobry večer, děti*, vycházející z moravského folklorního zázemí. Jeho autorem byl Jan Tůma.⁴⁸

V 80. letech se začalo vysílat mnoho výchovných pořadů, zaměřených na konkrétní oblasti. Vznikl tak cyklus dvacetiminutových relací, například: *Otvírání studánek* o ochraně životního prostředí, *ABC malých doktorů* o zdravotní osvětě, nebo *Zlatá zebra* o bezpečnosti silniční dopravy. Roku 1982 vznikl pořad *Domino*, který v sobě spojoval příspěvky „publicistické, výchovně-vzdělávací, umělecko-slovesné i hudební“.

⁴⁶ JEŠUTOVÁ, Eva. Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu. Vyd. 1. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9. (str. 497)

⁴⁷ BOUČEK, Zdeněk a Jiří HUBIČKA. Období normalizace 1968 – 1989. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 386 – 387)

⁴⁸ JEŠUTOVÁ, Eva. Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu. Vyd. 1. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9. (str. 501–502)

Nově vniklá Redakce mládežnické publicistiky dostala na starost čtyři programové řady s vlajkovými pořady *Mikrofórum*, vysílané každý všední den s pravidelným počtem milion dvě stě tisíc posluchačů, *Kontakt*, *Studentský chlebiček* a *Studio mladých* vysílané v pondělí večer, které se také těšilo velkému zájmu s pravidelným počtem milion posluchačů. Na začátku roku 1987 se *Mikrofórum* rozrostlo o *Noční linku Mikrofóra*, která vysílala rozhovory o životě s mladými lidmi.⁴⁹

V září 1989 poté ve spolupráci Hlavní rozhlasové redakce pro děti a mládež v Praze s Hlavní redakcí pro děti a mládež a vzdělávání v Bratislavě vznikl nový programový okruh pro mladé posluchače s názvem *EM*. Stanice v osmihodinovém vysílání nabízela *Mikrofórum*, *Noční linku Mikrofóra*, *Rádio Elán* a *Modrou vlnu* doplněné o aktuální informace ze světa politiky, ekonomiky i kultury a hudbu.⁵⁰

2.3. Vysílání pro děti po Sametové revoluci

Změny po Sametové revoluci se týkaly nejen technických stránek rozhlasového vysílání, ale hlavně změn v preferencích posluchačů a jejich životního stylu. K rozhlasu, televizi a tisku se postupně přidávalo další silné médium – internet, který rychle sebral starším typům médií část jejich publika, a nakonec se během velmi krátké doby zcela změnil způsob, jakým byla média konzumována. Rozhlas se nejprve potýkal s dělením kmitočtů a vznikem nových právních předpisů, které určily podobu rozhlasu jako veřejnoprávní organizace. Zároveň vznikala konkurence na domácím poli – soukromá rádia, která nabízela zahraniční hudbu. Rozhlas musel, stejně jako ostatní média držet krok s vývojem doby.

První dva roky 90. let byly pro dětské posluchače stále velmi vstřícné. Pro nejmenší děti byly i nadále vysílány úspěšné nedělní pohádky, *Hajaja*, *Rádio na polštář*, klub dětí *Domino* a *Meteor*. Vznikaly nové pořady, například publicistický týdeník pro děti *Turáudio* nebo půlhodina povídání s dětmi a o dětech *Dospělým přístupno*. 15. května 1992 byla zrušena Hlavní redakce pro děti a mládež a místo ní vznikla výrazně menší redakce pro děti a mládež a pořadů zaměřených na tuto věkovou skupinu postupně ubývalo. Roli v tom sehrála i skutečnost, že začaly vznikat soukromé

⁴⁹ BOUČEK, Zdeněk a Jiří HUBIČKA. Období normalizace 1968–1989. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 338)

⁵⁰ Tamtéž.

rozhlasové stanice, které také nabízely program pro nejmenší věkovou kategorii. Filip Rožánek ve svém článku pro Svět rozhlasu uvádí, že v roce 1991 vyráběl rozhlas na stanici Praha 1480 minut dětských pořadů týdně a po roce 1993, kdy byl počet minut dětských pořadů už jen 960, počet pořadů pro děti a mládež soustavně klesal.⁵¹

S rozdělením federace došlo k zániku Československého rozhlasu a zároveň ke vzniku veřejnoprávního Českého rozhlasu, jak jej známe dnes. Následně došlo k dělení kmitočtů mezi veřejné a soukromé subjekty. S tím souvisely změny ve vysílání Českého rozhlasu, které se dotkly i vysílání pro děti. Pořad *Rádio na polštář* zaniklé stanice Regina odsunul její pořad *Pusa na dobrou noc*, která se vysílala pouze dvacet minut v neděli a dále následoval pořad *Turáudio*. Pořadům *Meteor* a *Domino* se změnily vysílací časy.⁵² V roce 1994 začalo vedení rozhlasu mluvit o obnovení celé stanice pro mladé posluchače, ČRo 4,⁵³ kvůli nedostatku kmitočtů bylo však její spuštění odloženo a ke spuštění již upraveného a přepracovaného projektu došlo až 13. ledna 2006, pod názvem *Radio Wave*.⁵⁴ V nové podobě Radio Wave cílilo a cílí na posluchače ve věku 15–30 let, nikoliv na menší děti.⁵⁵

Roku 1997 stanice Český rozhlas 2 vytvořila „večerní program pro kluky a holky“, který dostal název *Domino* a obsahoval pořady jako *Hajaja* nebo *Rádio na polštář*. Znamenal ale zánik *Rozhlasového klubu dětí*. Programový blok *Domino* ale ve vysílání zůstal jen do roku 1999, kdy byl zrušen. (Bouček, Hubička, 2003, s. 464) Poté si jeho název zaregistrovalo v podobě internetového rádia občanské sdružení nezávislé na Českém rozhlasu.⁵⁶ V pátek večer začal ČRo vysílat pořad *Periskop*, v neděli po *Hajajovi* a *Turádiu* přidal pořad *A ještě něco navíc*.⁵⁷

⁵¹ ROŽÁNEK, Filip. Dětské vysílání Českého rozhlasu hledá cestu k digitální generaci. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, str. 30 [cit. 2018-05-06].

⁵² ROŽÁNEK, Filip. Plnění veřejné služby Českého rozhlasu ve vztahu k dětskému posluchači. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, o. p. s., Veřejná správa a public relations, Komunikace a PR, 2014, 87 s. (71 NS) vč. příloh. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Dvořáková. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 31, str. 98 [cit. 2018-05-06] Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03211530.pdf

⁵³ DRESLER, Radek. ČRo 4 – Radio Wave aneb historie rádia pro mladé. RadioTV.cz [online]. 2005. [cit. 2018-05-1]. Dostupné z: http://www.radiotv.cz/p_radio/r_obecne/cro-4-radio-wave-aneb-historie-radia-pro-mlade/

⁵⁴ <https://wave.rozhlas.cz/o-stanici-5675004>

⁵⁵ <https://wave.rozhlas.cz/reklama-a-sponzoring-5298279>

⁵⁶ <http://www.radiodomino.cz/main.php>

⁵⁷ ROŽÁNEK, Filip. Plnění veřejné služby Českého rozhlasu ve vztahu k dětskému posluchači. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, o. p. s., Veřejná správa a public relations, Komunikace a PR, 2014, 87 s. (71 NS) vč. příloh. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Dvořáková. In: *Svět rozhlasu:*

V roce 2001 se Český rozhlas zaměřil na dětské posluchače skrze své webové stránky. Vznikla sekce rozhlasového webu *Spektrum* pro děti (později bylo přejmenováno na *Děti* a následně na *Webík*)⁵⁸ a *Radium* pro mládež. K rubrice *Radium* se následně přidalo i internetové rádio a později stejnojmenný týdeník na ČRo 6.⁵⁹

V roce 2003 zanikl pořad *Turadio*. *Rádio na polštář* dostalo v roce 2004 přívlastek *Linka důvěry*, vysílalo se jako týdeník v neděli večer. O rok později, 1. října 2005 zaniklo.

V roce 2004 byl obnoven pořad *Domino*, který prošel v následujících letech překotnými změnami. Z původního denního *Domina* a večerního *Domina Plus* vysílaných každý všední den s jiným tematickým zaměřením zbylo v roce 2005 pouze večerní *Domino Plus*, vzniklo a znovu zaniklo sobotní vysílání a v roce 2007 se večerní blok pro děti opět proměnil. Postupně se vysílal *Hajaja*, *Domino*, zanikl sobotní *A ještě něco navíc* a naopak vznikl nedělní pořad *Polštářek*, v neděli také běžel *Periskop*. V roce 2009 definitivně zaniklo sobotní vydání *Domina*, které bylo o rok předtím obnoveno.⁶⁰

Rok 2011 znamenal konec pořadů *Periskop* a *Polštářek*. *Periskop* o rok později v pozměněné podobě vysílala stanice Leonardo, která ale v únoru 2013 zanikla.⁶¹ Pořad *Domino* byl naposledy vysílán 31. srpna 2012 a následující měsíc jej ve stejném vysílacím čase nahradilo nově vzniklé Rádio Junior.

3. Vznik a vývoj Rádía Junior

Změna tváře vysílání pro děti přišla s novým generálním ředitelem Mgr. art. Peterem Duhanem, který měl reformu dětského vysílání jako jednu z priorit své činnosti v čele Českého rozhlasu. Peter Duhan byl zvolen a jmenován 28. července

Bulletin o rozhlasové práci [online]. 2013, roč. 31, str. 98 [cit. 2018-05-06] Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03211530.pdf

⁵⁸ ROŽÁNEK, Filip. Dětské vysílání Českého rozhlasu hledá cestu k digitální generaci. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, str. 31 [cit. 2018-05-06].

⁵⁹ ROŽÁNEK, Filip. Plnění veřejné služby Českého rozhlasu ve vztahu k dětskému posluchači. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, o. p. s., Veřejná správa a public relations, Komunikace a PR, 2014, 87 s. (71 NS) vč. příloh. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Dvořáková. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 31, str. 99 [cit. 2018-05-06] Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03211530.pdf

⁶⁰ Tamtéž

⁶¹ Tamtéž.

2011.⁶² Na základě námětů projektového týmu, který vedl Filip Rožánek a jehož členkami byly dramaturgyně Vltavy Kateřina Rathouská, redaktorka Domina Magdalena Šorelová, redaktorka Webíku Lenka Kupková a produkční Kateřina Coufalová, vznikla analýza současného stavu dětského vysílání, soubor dat o zájmech současné dětské populace a výstupy s konkrétními doporučeními, na jejichž základě vznikl návrh nové podoby dětského vysílání.⁶³ Následně bylo vyhlášeno výběrové řízení na pozici vedoucího Centra pro děti a mládež. V tříkolovém konkurzu uspěla Zora Jandová. Do rozhlasu nastoupila na Den dětí, 1. 6. 2012.⁶⁴ Na proměnu vysílání měla velmi krátkou dobu. V rozhovoru s Lucií Výbornou pro Radiožurnál uvedla: „*Děti rychle rostou, takže kdybychom jeli soustředně pomalu a promýšleli, co uděláme příští rok, tak už nám uteče třeba jedna školní třída dětí. My jsme neudělali jen internetové rádio, ale také přestavěli vysílání na ČRo 2 mezi 19. a 20. hodinou. Já jsem tady byla na začátku úplně sama. Já neměla vůbec tým. Mně pomáhal Filip Rožánek z Nových médií a seznamoval mě teprve s celou strukturou rozhlasu. Než se vytvořil – teď už sedmičlenný – tým, tak se muselo něco dělat. Práce na bývalém Dominu musela pokračovat, protože jsem nemohla přerušit vysílání. Musela jsem nadto začít pracovat na programu od září.*“⁶⁵

Priority Zory Jandové při tvorbě Rádia Junior, jak uvedla v rozhovoru s Lucií Výbornou, byly tyto: vycházet se statistických podkladů o zájmech dětí, zároveň se opírat o zpětnou vazbu od posluchačů. Zároveň se rozhodla navázat na předchozí pořad Domino, co se týče komunikace s dětmi v živém vysílání a zachování důležitých témat. Za podstatné Zora Jandová považovala také vysílání bez jakýchkoliv reklamních sdělení a vyjádřila přání zachovat kontinuitu pořadů pro děti. I z toho důvodu se chtěla ve vysílání Rádia Junior opírat o původní českou tvorbu, ať už hudební, či literární.⁶⁶

⁶² ROŽÁNEK, Filip. Plnění veřejné služby Českého rozhlasu ve vztahu k dětskému posluchači. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, o. p. s., Veřejná správa a public relations, Komunikace a PR, 2014, 87 s. (71 NS) vč. příloh. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Dvořáková. In: Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci [online]. 2013, roč. 31, str. 100 [cit. 2018-05-06] Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03211530.pdf

⁶³ Tamtéž.

⁶⁴ ROŽÁNEK, Filip. Dětské vysílání Českého rozhlasu hledá cestu k digitální generaci. In: Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci [online]. 2013, roč. 30, str. 31 [cit. 2018-05-06].

⁶⁵ Host Radiožurnálu [rozhlasový pořad]. ČRo 1 – Radiožurnál, 10. ledna 2013. Dostupné z: <http://prehravac.rozhlas.cz/audio/2804099>

⁶⁶ Tamtéž.

V srpnu 2012 byla zaregistrovaná ochranná známka Rádio Junior.⁶⁷ Nově vznikající Rádio Junior se zároveň chtělo pokusit přiblížit se moderním dětem. Kromě vznikajícího webu se dvěma hudebními streamy a jedním pohádkovým, tak vznikaly aplikace pro tablety a interaktivní pexeso pro chytré televize.⁶⁸

3.1. Zahájení vysílání

Poprvé Rádio Junior vysílalo první školní den, 3. září 2012. Hodina vysílání začínala povídáním s hostem, následovalo čtení na pokračování, soutěž a končila Hajajou.⁶⁹ Tato hodina se i po další roky uchovala ve vysílání jako pořad *Klub Rádia Junior*. První četbu na pokračování napsala sama Zora Jandová, vodnickou pohádku s názvem *Tatrmáni*, kterou načetl Jiří Lábus.⁷⁰ *Tatrmáni* měli celkem 52 dílů. Rádio Junior v té době vysílalo hlavně předtočené materiály. Zároveň se zahájením vysílání byly spuštěny webové stránky www.radiojunior.cz, které nahradily stávající Teenweb a Domino a také Webík, který se přesunul pod tuto novou adresu a sloužil jako web pro menší děti. Dostupné na nich byly dva předem připravované písničkové streamy, Rádio Junior Mini a Rádio Junior Maxi. Stream vysílal každý všední den od 6:30 do 21:00 hodin, o víkendu byl začátek posunut na osmou hodinu ranní. Rádio Junior snížilo horní věkovou hranici ve vysílání na 12 let. Program na webových stránkách přesahoval ale i pro starší věkovou skupinu (zejména hudební stream Rádio Junior Maxi). Současně se představilo veřejnosti na programu akce *Back to school*, kterou pořádal obchodní dům Kotva na Náměstí Republiky v Praze. Program začal po 11. hodině představením z rozhlasového zákulisí *Jak (ne)dělat rádio*.⁷¹ Setkávání s veřejností bylo od začátku prioritou Zory Jandové:

⁶⁷ Úřad průmyslového vlastnictví. Dostupné z: <https://isdv.upv.cz/webapp/webapp.ozs.lst>

⁶⁸ AUST, Ondřej. Český rozhlas spustí Rádio Junior a web pro děti do 12 let. Chce i do chytrých televizorů. *Mediář* [online]. 14-08-2012 [cit. 2015-05-01].

⁶⁹ ROŽÁNEK, Filip. Plnění veřejné služby Českého rozhlasu ve vztahu k dětskému posluchači. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, o. p. s., Veřejná správa a public relations, Komunikace a PR, 2014, 87 s. (71 NS) vč. příloh. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Dvořáková. In: Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci [online]. 2013, roč. 31, str. 101 [cit. 2018-05-06] Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03211530.pdf

⁷⁰ Tamtéž.

⁷¹ POTUČEK, Jan. Dětské Rádio Junior startuje 3. září. Český rozhlas mu dá prostor i na Dvojce. *Lupa.cz*. [online] 2012. [cit. 2018-05-07] Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/detske-radio-junior-startuje-3-zari-cesky-rozhlas-mu-da-prostor-i-na-dvojce/>

„Protože se ukázal jako správný předpoklad, že na výjezdech za dětmi získáváme nové posluchače a návštěvníky webových stránek nejenom z řad dětí, budeme tyto akce pořádat častěji a pravidelně v různých místech republiky. Říkáme jim *Blízká setkání s Rádiem Junior* a jde o nejefektivnější metodu, jak na stanici upozornit. Výjezdy za dětmi a jejich rodiči do regionů – není-li vdaném místě studio ČRo, pak třeba do knihoven a podobných zařízení – pomáhají Rádio Junior dostat do povědomí posluchačů.“⁷²

Od čtvrtka 1. listopadu 2012 zahájilo Rádio Junior celodenní internetové vysílání a nahradilo dosavadní stream Maxi. Ze streamu Mini se stal stream Rádio Junior Písničky.⁷³ Internetové rádio vysílalo ve všední dny od půl sedmé ráno (o víkendu od osmi) do devíti hodin večer, kdy byl spuštěn nekomentovaný písničkový proud. Nový stream přinesl původní tvorbu zaměřenou na různé věkové kategorie dětí a nové pohádkové postavy, které provázely děti programem. Postavička víly Budínky s pořadem *Notováničko* – písničky pro děti trochu jinak, Zora Jandová osobně zaštitila *Desetiminutovku*, která rozšiřovala obecné znalosti dětí. Magdalena Šorelová a Romana Růžičková připravovaly pořad *Retropísnička*,⁷⁴ který vydržel ve vysílání do konce roku. Moderátoři a zároveň autoři, Tomáš Vacek a Jiří Kohout pomáhali jako poškoláci *Venda a Fráňa* zvládnout např. nástrahy pravopisu nebo vymyslet jednoduché mnemotechnické pomůcky při učení.⁷⁵ *Ve škole a po škole s Vendou a Fráňou* lze označit za jeden z nejúspěšnějších pořadů Rádía Junior, který má v současnosti přes tisíc dílů. V roce 2012 vznikl také další úspěšný pořad *Cvičíme uši*, ve kterém se dětem přehrávaly zvukové hádanky.⁷⁶ Pro streamy internetového vysílání vznikl pořad *Škola hitů*, který představoval oblíbené písničky slavných osobností. V roce 2013 se krátce přesunul do digitálního vysílání, ale v červnu 2013 se vrátil zpět na web. Listopad 2012

⁷² JANDOVÁ, Zora. Jaké je a bude Rádio Junior. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, str. 32 [cit. 2018-20-07].

⁷³ ROŽÁNEK, Filip. Plnění veřejné služby Českého rozhlasu ve vztahu k dětskému posluchači. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, o. p. s., Veřejná správa a public relations, Komunikace a PR, 2014, 87 s. (71 NS) vč. příloh. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Dvořáková. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 31, str. 101 [cit. 2018-05-06] Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03211530.pdf

⁷⁴ <http://www.radiojunior.cz/retropisnicka>

⁷⁵ ROŽÁNEK, Filip. Dětské vysílání Českého rozhlasu hledá cestu k digitální generaci. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, str. 31 [cit. 2018-05-06].

⁷⁶ <http://www.radiojunior.cz/cvicime-usi>

byl také měsícem, ve kterém běžela reklamní kampaň *Poběž s námi do světa her a pohádek* s cílem zvýšit povědomí o novém rádiu mezi dětmi a jejich rodiči.⁷⁷

3.2. Vstup Rádía Junior do digitálního vysílání

1. března 2013 vstoupilo Rádio Junior do digitálního vysílání a jeho dosah se podstatně rozšířil. Rádio Junior zdědilo vysílací pozici po populárně naučné stanici ČRo Leonardo, která zanikla právě o půlnoci 28. února 2013.⁷⁸ To se odrazilo i na poslechovosti rádia, kdy webové vysílání poslouchalo 18 tisíc lidí měsíčně, zatímco nové digitální vysílání až 60 tisíc lidí měsíčně.⁷⁹ Původní předtočené bloky prokládané pohádkami nahradilo živě moderované proudové vysílání, kde pohádky tvořily záchytné body během dne. Podoba vysílání kopírovala co nejlépe přirozený biorytmus dětí, s přihlédnutím k jejich školní docházce. Program byl sestaven tak, aby zachytil ty děti, které v době vysílání nebyly ve škole. Dopoledne patřilo mladším dětem, zatímco odpoledne těm starším, které se vracely z vyučování.

Živé vysílání cílilo na skupinu dětí od pěti do dvanácti let.⁸⁰ Noční program zůstal stejný – předdefinovaný proud písniček. Ukázalo se, že vzhledem k časovému posunu využívaly nekomentovaný proud písniček české školy v zahraničí.⁸¹ K dosavadním pořadům se přidal pořad *Zapiš si to za uši*, ve kterém byla dětem vysvětlována cizí slova a neobvyklé výrazy a *Pro slepičí kvoc*, pořad, který odpovídal na zvědavé dotazy dětí.⁸² Nový pořad *Vzkazovna* umožnil dětem posílat písničky na přání. Pořad *Nebojte se klasiky*, který seznamoval děti s významnými postavami historie vážné hudby, vyšel i na CD v Radioservisu.

V listopadu 2013 získalo Rádio Junior maskota, přátelské strašidlo autorky Barbory Buchalové. Ušoun Rušoun začal vstupovat do vysílání občasnými rušivými

⁷⁷ Český rozhlas startuje kampaň. *Marketing&Media*. [online]. [cit. 2018-20-07]. Dostupné z: <https://mam.cz/c1-58288820-cesky-rozhlas-startuje-kampan>

⁷⁸ ROŽÁNEK, Filip. Dětské vysílání Českého rozhlasu hledá cestu k digitální generaci. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, str. 31 [cit. 2018-05-06].

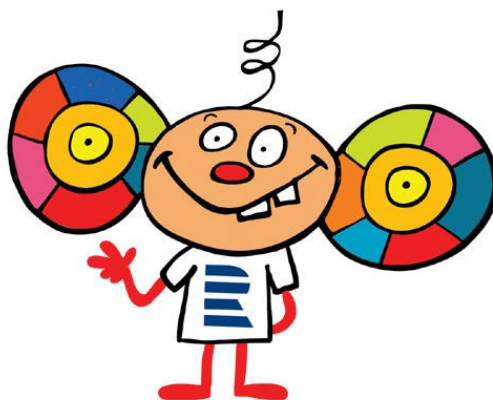
⁷⁹ Rádio Junior bude cílit přes eventy. *Marketing&Media*. [online]. [cit. 2018-20-07]. Dostupné z: <https://mam.cz/c1-59469660-radio-junior-bude-cilit-pres-eventy>

⁸⁰ JANDOVÁ, Zora. Jaké je a bude Rádio Junior. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, str. 32 [cit. 2018-05-06].

⁸¹ ROŽÁNEK, Filip. Dětské vysílání Českého rozhlasu hledá cestu k digitální generaci. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, str. 32 [cit. 2018-05-06].

⁸² <http://www.radiojunior.cz/pro-slepici-kvoc>

zvuky a dalšími neplechami.⁸³ Ušounovy uši ve formě barevné čelenky se staly oblíbeným reklamním a dárkovým předmětem Rádía Junior. Členové Rádía Junior je oblékají na setkáních s veřejností. Ušoun Rušoun dostal později i plyšovou podobu, kterou je možné mimo jiné vyhrávat v četných soutěžích Rádía Junior.

1 Ušoun Rušoun, maskot Rádía Junior. Zdroj: Český rozhlas

V roce 2014 přibýly do rodiny pořadů *Minutové hry Rádía Junior*, navazující na stejnojmenný pořad ČRo Vltava a znovu se na vlnách Rádía Junior objevila *Retropísnička*, kterou nově moderoval Jirka Kohout. Pro nejmenší děti vznikly *Kolíbanky*, ukolébavky ze všech koutů světa. Databáze ukolébavek je stále součástí Webíku. Premiéru slavil i víkendový pořad *Všechno nás baví*, vyprávění o zajímavých věcech. Těsně před Vánoci dostal hlas maskot Rádía Junior Ušoun Rušoun a mohl plnohodnotně komunikovat s posluchači.

O rok později, v lednu 2015 vznikl oblíbený *Děsdějepis*, strašidelné dějiny a pověsti. Rok 2015 byl také rokem chystání výročních oslav narození a korunovace císaře Karla IV a v této souvislosti byla spuštěna úspěšná, čtrnáctiměsíční, interaktivní soutěž *Ušoun Rušoun na stopě Karlu IV.*⁸⁴ Soutěžím Rádi Junior se dále věnuje v podkapitole Akce pro veřejnost. Jubilantem roku 2015 byl i 100. díl *Ve škole i po škole s Vendou a Fráňou.*⁸⁵ Zajímavým počinem bylo spuštění pořadu *Atrium*, který následoval po konci vysílání pro děti a byl určen zejména pro rodiče a další dospělé

⁸³ Rubrika O Rádiu Junior. www.radiojunior.cz/o-stanici-radio-junior

⁸⁴ Ročenka Českého rozhlasu. 2015. (str. 59) [online]. 2015.[cit. 2018-05-06]. Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03684932.pdf

⁸⁵ Tamtéž.

posluchače, s tématy z psychologie, pedagogiky a výchovy dětí. Na pořad Atrium navazovala rubrika webu Rádía Junior *Pro dospělé*. Atrium nebylo jediným pořadem určeným dospělým posluchačům, večerní Klub Rádía Junior byl stále koncipován jako pořad pro celou rodinu.⁸⁶

Na konci roku 2016 se z pozice šéfredaktorky rozhodla odejít Zora Jandová. Vedením stanice byla v novém roce pověřena redaktorka a moderátorka Šárka Fenyková. Probíhající konkurz na pozici nového šéfredaktora vyhrál Petr Zettner, který do funkce nastoupil 1. září 2017. Nové změny, které plánoval bohužel nestihl realizovat, neboť v listopadu téhož roku tragicky zemřel. Vedením Rádía Junior pak byla pověřena editorka Helena Petáková a od 1. března 2018 slovesný dramaturg a moderátor Tomáš Vacek. Tým Rádía Junior se nicméně rozhodl následovat alespoň částečně vizi zesnulého Petra Zettnera.

3.3. Současná podoba vysílání Rádía Junior

Zásadní změnou pro další směřování Rádía Junior byla změna cílové skupiny. Z původního rozpětí 3–12 let byla se začátkem roku 2018 zúžena na 8–12 let. V dokumentu *Rádío Junior 2018*⁸⁷ byl tento krok zdůvodněn malou saturací této věkové skupiny na rozhlasovém trhu. Zároveň se tak Rádío Junior zbavilo dilematu, jak zároveň uspokojit potřeby dvou odlišných skupin – předškolního a školního věku. Podle zmíněného plánu zůstalo pro mladší, předškolní děti webové Rádío Junior Písničky, Hajaja a velká pohádka. Hajaja se dočkal deseti dílů čtených ve vysílání živě známými herci. Pro uzpůsobení vysílání starším dětem vycházel plán z výzkumu České děti 2016, na jehož základě bylo rozhodnuto posílit zábavné formáty vysílání, uzpůsobení témat a zejména změna rádia v crossmediální projekt, tedy propojení více médií dohromady, a to z toho důvodu, že největším konkurentem pro jakékoliv tradiční médium jsou v dané věkové skupině youtube videa a mobilní aplikace. Tento plán se skutečně záhy odrazil ve vysílání Rádía Junior.

⁸⁶ Ročenka Českého rozhlasu. 2016. (str. 60) [online]. 2016.[cit. 2018-19-07]. Dostupné z: https://media.rozhlas.cz/_binary/03876324.pdf

⁸⁷ *Rádío Junior 2018*. [online]. [cit. 2018-21-07]. Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03926476.pdf

V květnu Rádio Junior spustilo svůj Youtube kanál⁸⁸ a s ním spojená videa youtubera Ševy, moderátora Petra Ševčíka. Tomáš Vacek zdůraznil důležitost kanálu youtube tím, že skrze něj lze oslovit cílovou skupinu přímo v prostředí, kde se děti nejčastěji pohybují. Aktivity na Youtube jsou zároveň striktně provázané s vysíláním Rádia Junior. Významnou změnou prošla i hudební dramaturgie rádia, ve vysílání se objevují populární zahraniční interpreti, jejichž písně nahradily dětské písničky. Velkou část nicméně stále tvoří písně českých interpretů.

Přes změny v životním stylu a trávení volného času ukazovalo měření StreamMetru jasnou dominanci oblíbenosti ranního vysílání a velkých pohádek ve všední den a o víkendu velkých pohádek a rozhlasových her.⁸⁹ Tyto žánry se tak staly pevnou a neměnnou součástí dalšího vysílání.

Ranní blok vysílání *Ušounův start* byl ve stejném čase nahrazen živě moderovanou *Ranní show* s moderátorem Jirkou Jogurtem Kohoutem. Blok je prokládán *Minutovými zprávami*, příběhy *Ve škole i po škole s Vendou a Fráňou* a moderní hudbou převážně zahraniční produkce. V osm hodin přichází první pohádka pro menší posluchače *Pohádky a nepohádky*. Zde se hudební produkce změní na téměř ryze českou muziku pro mladší posluchače. V devět hodin následuje blok *Ušounova pohádková školka* – vysílání pro předškoláky, písničky, pohádky a cvičení. Pohádkovou školku moderuje Jana Rychterová a Ušoun Rušoun.⁹⁰ Následuje dopolední blok *Mix*, jehož součástí jsou *Minutové zprávy*, *Minutová hry Rádia Junior* v 10:30, v 11:15 pak nejnovější pořad *Z deníku spolužačky Vokurkové*, z dubna roku 2018, ve kterém se osamostatnila jedna z postav pořadu o Vendovi a Fráňovi a pohádky. *Mix* je přerušen v jednu hodinu *Velkou pohádkou* a dále pokračuje až do tří hodin. *Odpolední Junior*, který moderuje opět Jana Rychterová a je proložený *Vzkazovnou* – písničkami na přání, začíná v 16:00. V 18:10 pak začíná blok příběhů na pokračování *Příběhy, fantazie, dobrodružství*. V 19:00 začíná tradiční *Klub Rádia Junior* v nezměněné podobě, proložený neméně tradičním *Hajajou*. Ve 20:00 znovu začíná *Velká pohádka* a ve 21:20

⁸⁸ <https://www.youtube.com/channel/UC4SLwdR3xE9t1fhO-4FRqDw>

⁸⁹ Rádio Junior 2018. [online]. [cit. 2018-19-07]. Dostupné z: https://media.rozhlas.cz/_binary/03926476.pdf

⁹⁰ Program. *Týdeník rozhlas. Programový a kulturní týdeník Českého rozhlasu*. [online]. [cit. 2018-05-05]. Dostupné z: <https://program.rozhlas.cz/#/radiojunior>

Večerní Junior. Víkendové vysílání není živě moderované, ale schéma zůstává stejné, kromě přidané rozhlasové hry.

3.4. Pracovní tým Rádía Junior

Tým Rádía Junior tvořili na počátku Zora Jandová, Magdalena Šorelová, Filip Rožánek, Šárka Fenyková a moderátoři Tereza Rašová a Petr Šefčík. Po odchodu Zory Jandové se vlivem výše popsaných událostí několikrát proměnilo vedení Rádía Junior, jeho struktura zůstala ale víceméně stejná. V současné chvíli je pověřeným šéfredaktorem Tomáš Vacek, který do Českého rozhlasu přišel v roce 2005 a od vzniku Rádía Junior se věnuje tvorbě pořadů pro děti, moderátorské a herecké práci. Je autorem pořadu *Ve škole i po škole s Vendou a Fráňou* a zároveň představitelem jedné z hlavních postav. V redakci Rádía Junior působí tři produkční, Jitka Zmijová, Daniela Vodrážková a Jana Žáková. Slovesnou redaktorkou rádia je Denisa Kimlová, která je zároveň autorkou *Ušounovy pohádkové školky*, připravuje *Ranní show* a příležitostně moderuje. Webeditorkou je Kateřina Perglová z oddělení nových médií Českého rozhlasu. Šárka Matová je audiovizuální redaktorkou, která spravuje Youtube a videa, hudebním dramaturgem je David Janečka osmým členem redakce je redaktorka Romana Růžičková, která moderuje Klub Rádía Junior.

Tým moderátorů tvoří: Veronika Hájková, Stanislav Jurík, Denisa Kimlová, Jiří Kohout, který moderuje *Ranní show* a vystupuje v divadelních představeních Rádía Junior, Romana Lehmanová, Zdeněk Novák, Klára Nováková, která jako moderátorka Rádía Junior působí ji od roku 2013, Romana Růžičková, Jana Rychterová, Petr Vacek, Petr Šefčík, Roman Víšek a Jakub Voříšek.⁹¹

3.5. Prezentace Rádía Junior veřejnosti

Rádio Junior již od svého vzniku sází na oslovení co největšího počtu dětí a také široké veřejnosti. Jakožto původně internetové rádio spoléhá ve své strategii na vizuálně přitažlivý design svých webových stránek a hravé maskoty. Druhým těžištěm jsou akce a aktivity pro veřejnost, které Rádiu Junior přinášejí nové posluchače.

3.5.1. Webové stránky Rádía Junior

Webové stránky Rádía Junior (www.radiojunior.cz) nabízejí širokou škálu možných aktivit pro své návštěvníky. Kromě informací o stanici a možnosti rychle spustit vysílání Rádía Junior se zde nabízí odkaz na Webík (<http://webik.radiojunior.cz/>), původní stránky Českého rozhlasu pro nejmenší děti včleněné do webu Rádía Junior přes jednoduchý grafický odkaz. Jeho funkce zůstala stejná, lze na něm nalézt hry a pořady pro nejmenší děti předškolního a mladšího školního věku. V Rámcovém plánu činnosti Českého rozhlasu pro rok 2014 byl pro web Rádía Junior stanoven cíl provázat web rádia co nejvíce s vysíláním.⁹² Weby byly tvořeny a upravovány ve spolupráci s Centrem nových médií Českého rozhlasu a jejich první webeditorkou byla Hana Lehečková, kterou na jaře roku 2018 nahradila Kateřina Perglová.

Současnou podobu dostaly webové stránky v roce 2013. V roce 2014 byly web Rádía Junior i Webík oceněny cenou za nejlepší obsah pro děti v kategorii profesionálů, kterou uděluje organizace INSAFE ve spolupráci s Evropskou komisí a Národními centry pro internetovou bezpečnost.⁹³ INSAFE se zabývá bezpečným internetovým prostředím pro děti a ceny jsou udíleny v rámci Dne bezpečného internetu.⁹⁴ V tiskové zprávě Českého rozhlasu Zora Jandová zdůraznila snahu nejen vytvářet zábavný, věku přiměřený a vzdělávací obsah pro děti, ale také snahu soustředit se na kvalitní a líbivý design.⁹⁵ Oba tyto aspekty byly také vyzdvihnuty porotou soutěže.

Design stránek je barevný, hravý a velmi přehledný. V současnosti web Rádía Junior nabízí v horní části stránky kromě základní výběrové lišty odkaz na Webík pro nejmenší, spuštění internetového vysílání, vstup do archivu a kamerový záznam studia. V období probíhajících soutěží potom okno dané soutěže a přehled aktuálního

⁹¹ Moderátoři Rádía Junior. [online] [cit. 2018-05-065]. Dostupné z: www.radiojunior.cz/moderatori

⁹² Rámcový plán činnosti Českého rozhlasu v roce 2014. [online]. Praha, 2014. [cit. 2018-22-07]. Dostupné z: https://media.rozhlas.cz/_binary/03107682.pdf

⁹³ <http://www.bestcontentaward.eu/category2-winners>

⁹⁴ <https://www.saferinternetday.org/web/sid/home>

⁹⁵ Rádío Junior's Website Wins the European Award for Best Content for Kids. Tisková zpráva. [online]. Praha, 6.12.2013. [cit. 2018-22-07]. Dostupné z: https://www.ebu.ch/files/live/sites/ebu/files/News/2014/02/CR_RadioJunior_PR.pdf

děni, včetně upoutávek na vysílané pořady a pohádky, či videa youtubera Ševy. Ve spodní části následují rubriky *Ušounovinky* – novinky z dění ve světě, *Něco extra* – odkazy na aktuální díly rozhlasových pořadů, *fotogalerii*, rubriku *Stahuj a poslouchej*, ve které si mohou děti stáhnout pohádky, proklik na facebookové stránky⁹⁶ a Youtube profil, kde se Rádio Junior aktivně prezentuje. Facebookový profil rádia slouží zejména pro komunikaci s dospělými posluchači, nebo rodiči dětí, protože přístup na tyto stránky je možný od třinácti let, cílová skupina Rádía Junior se tam proto nenachází. O zábavu pro děti se starají rubriky *(Ne)pohádky*, *Kvízy* a *Hry*. Rubrika *Pro rodiče* nezapomíná na sekundární cílovou skupinu Rádía Junior a nabízí články z oblastí zdraví, komunikace a technologií, školy a linku důvěry. Před rokem 2018 byla rubrika pro rodiče propojena s vysíláním pořadu *Atrium*, nyní se omezila pouze na zmíněný výčet zajímavých článků.

Webík pro menší děti má podobu pěti jednoduchých obrázků, podle kterých se mohou děti orientovat. Tvůrci stránek počítali s tím, že nejmenší děti nemusí umět číst, a proto je při dotyku kurzorem název rubriky přečten. Rubriky jsou: *vysílání*, *pořady*, *pohádky*, *seriály* a *hry*. Obsah je striktně cílený na předškolní věk, děti mají kromě možnosti poslouchat živé vysílání i stream *Písničky Rádía Junior*.

3.5.2. Akce pro veřejnost

V první řadě Rádio Junior pořádá každý rok několik soutěží pro posluchače, a to jak pro děti, tak pro jejich rodiny. Za dobu své dosavadní existence uspořádalo Rádio Junior celkem 17 soutěží.⁹⁷ První byla *Hledej slova*, zahájena téměř se začátkem vysílání, 10. 9. 2012 a trvala do 17. prosince téhož roku a vzápětí na ni navázala vánoční soutěž *Poslouchejte Vánoce*. Kromě vlastních soutěží Rádio Junior propagovalo i mezinárodní soutěže *Česko zpívá*, mezinárodní soutěž Českého rozhlasu *Malujeme po síti* a celostátní vědomostní soutěž *Eurorebus*. Kontakt s dětskými diváky udržuje Rádio Junior i o prázdninách, kdy pořádá každým rokem velkou prázdninovou soutěž. První prázdninovou soutěží se v létě 2014 stala *Ušounova štafeta*, kdy si spolužáci přes léto předávali plyšového Ušouna Rušouna. O Vánocích roku 2014 Rádio Junior pořádalo hned dvě soutěže, a to *Ušounův vzkaz* a *S Ušounem pohádkám na stopě*.

⁹⁶ <https://www.facebook.com/radiojuniorcz/>

V květnu 2015 potom odstartovala hlasovací soutěž talentů *Zlatý oříšek Rádia Junior*. Tradici letních soutěží přerušila celoroční soutěž *Ušoun Rušoun na stopě Karlu IV.* trvající od dubna roku 2015 do května roku 2016. Vytvořena byla k příležitosti oslav sedmistého výročí narození Karla IV. Hlavní cenou soutěže byl zájezd do německého Legolandu. Soutěž se dělila na dílčí měsíční soutěže a každý měsíc mohli soutěžící vyhrát menší ceny, kromě plyšového maskota například i lístky na zajímavé události, návštěvu studia Rádia Junior a zapojení do vysílání, nebo akci Rádia Junior ve škole, či městě, odkud výherce pochází. Dále navazovala další velká prázdninová soutěž *Ušounův píp*, s podtitulem *Už umíme morseovku líp*. Po následující, téměř půlroční, pauze bylo pokračování soutěže obnoveno *Velikonoční soutěží* v dubnu 2017 a letní hrou *Planeta R*. Na podzim roku 2017 pořádalo Rádio Junior každý měsíc jinou soutěž, *Vymysli si vlastní rádio* v říjnu, v listopadu *Selfie výzvu Rádia Junior* a v prosinci a lednu *Velká Vánoční soutěž*. V březnu roku odstartovaly *Velikonoce s Vendou a Fráňou* a následně velká letní hra *Cestovatelé v čase*. Naprostá většina soutěží staví na principu propojení poslechu vysílání, návštěvy webových stránek rádia a aktivity posluchače, a kromě své propagační fungují jako výrazný gamifikační prvek při získávání nových znalostí dětskými posluchači.

Rádio Junior také pořádá exkurze do dopoledního vysílání, každé úterý od devíti do deseti hodin, kde si děti mohou zahrát na moderátory, a také se aktivně účastní dnů otevřených dveří Českého rozhlasu, na kterých se podílí na programu pro dětské návštěvníky.⁹⁸ Například k poslednímu 95. výročí Českého rozhlasu 19. května 2018 připravilo Rádio Junior dvě divadelní představení, prohlídky svého studia a workshopy.⁹⁹

Moderátoři Rádia Junior také navštěvují regiony, setkávají se s lidmi a navštěvují mateřské školky a základní školy s projektem Rádio Junior na cestách, a také s komediálním představením nazvaným *Jak (ne)dělat rádio*, ve kterém tradičně

⁹⁷ <http://www.radiojunior.cz/souteze>

⁹⁸ Ročenka Českého rozhlasu. Ročník 2016. Strana 24. [online] [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03876324.pdf

⁹⁹ <http://www.radiojunior.cz/ceskemu-rozhlasu-je-95-let-prijdte-19-kvetna-na-velky-den-otevrenych-dveri--1798138>

vystupují Tomáš Vacek a Jirka Kohout.¹⁰⁰ První tour začala na konci prázdnin roku 2013 na hradě Bouzov, či na festivalu Letní Letná.¹⁰¹

Významnou akcí jsou každým rokem narozeniny Rádía Junior. Jsou pořádány v budově Českého rozhlasu, a kromě oblíbené exkurze do vysílání jsou pro děti připraveny soutěže, představení známých osobností, koncerty a divadelní představení a další pestrý program. Poslední, jubilejní, páté narozeniny Rádía Junior proběhly 4. 3. 2018.

4. Významné pořady Rádía Junior

Po podrobném zkoumání Rádía Junior jsem v počtu původních pořadů Rádía Junior vyšplhala téměř k číslu dvacet. Za pět let historie vysílání jde o úctyhodný počet pořadů. Pro tuto práci jsem se rozhodla charakterizovat dva pořady, každý určený jedné ze dvou cílových skupin, které Rádio Junior má. Prvním je pořad určený školákům *Ve škole i po škole s Vendou a Fráňou* a druhým je pořad určený předškolákům *Cvičíme uši*.

4.1 Charakteristika pořadu *Ve škole i po škole s Vendou a Fráňou*

Za jeden z nejvýznamnějších pořadů, který je ve vysílání slyšet celých pět let existence stanice, je pořad *Ve škole i po škole s Vendou a Fráňou*. Autory a zároveň představiteli hlavních rolí jsou Tomáš Vacek a Jirka Kohout. Od roku 2014 píše scénáře Lukáš Jůza. Pořad byl od začátku stavěn na tom, že má posluchače nenásilně, zejména vtipnou formou vzdělávat. První díly se věnovaly každý jednomu vyjmenovanému slovu. V průběhu let se ale vyvinul nejen jiný obsah, ale také přibyly další postavy, a to třídní Vopičková, kterou mluví herečka Jaroslava Kretschmerová, děda, jemuž propůjčil hlas Rost'a Novák starší, spolužák Čahoun Ploušek, jehož mluví Jiří Hána a v neposlední řadě spolužačka Anděla Vokurková, jejíž jméno vybrali posluchači Rádía Junior

¹⁰⁰ Rádio Junior na cestách. [online] Dostupné z: <http://www.radiojunior.cz/radio-junior-na-cestach--1419783>

¹⁰¹ Rádio Junior cestuje. *Marketing&Media*. [online]. [cit. 2018-21-07]. Dostupné z: <https://mam.cz/c1-60480760-radio-junior-cestuje>

v soutěži. V roce 2015 pořad slavil 100 dílů, v současnosti jich má přes 1 200. Díly jsou vysílány každý všední den od 7:15 a 17:45 hodin.

Hlavní hrdinové Venda a Fráňa jsou žáci 4.C a pořad je tak určen dětem zejména čtvrtých a pátých tříd. Tomu je přizpůsoben i jazyk obou hrdinů. Venda a Fráňa spolu vždy vedou dialog. Mluví obecnou češtinou a pražským dialektem a často používají slova skutečně oblíbená mezi dětmi, jako oslovení *kámo*, *pako*, *jako fakt* a podobné. Výrazná jsou protetická V v jejich projevu a koncovky *ej* a *aj*. Tempo řeči je poměrně pomalé, velmi srozumitelné. Kromě poučné pointy příběhu se oba kamarádi často opravují, když jeden řekne něco špatně, například zkomolený termín *tentabolický* je ihned vzápětí v jednom díle opraven na správný – *metabolický*, nebo si navzájem vysvětlují významy a správné znění slovních spojení, či přísloví.

Témata jednotlivých dílů se liší. Scénky jsou v průběhu školního roku zasazeny do prostředí školní třídy, se začátkem prázdnin pak do prostředí letního tábora. V případě aktuálního prázdninového vysílání (červenec 2018) díly zachovávají jednotné prostředí a zasazení příběhů, ale tematicky na sebe nijak nenavazují, v textu ani nejsou odkazy na jiné díly. Tématy posledního týdne bylo balení na tábor, cesta na tábor, táborová kuchyně, táborová píseň a noční hlídka. V předcházejícím týdnu na sebe díly nenavazovaly ani tematicky: Klíště, Živit se sběrem, Chorvatsko, Rajčata a Pohled. Témata jsou podobně různorodá stále, za hlavní téma bych proto označila společné přátelství obou postav, společné řešení vyvstanuvších problémů a dozvídání se nových věcí.

Žánr pořadu lze určit jen široce. Spojovacím prvkem všech dílů je humor, tkvící buď v tématu dílu samotném, nebo v humorné pointě, a také snaha posluchače něco skrytě naučit. Výsledný žánr tedy nejspíše je zábavný vzdělávací pořad pro děti.

Struktura pořadu je vždy stejná, liší se jen mírně stopáží, která se pohybuje okolo dvou minut. Jednotlivé díly začínají deseti vteřinovým jinglem, do kterého je uveden název programu. Jakmile jingle dohraje, následuje zhruba dvouminutová humorná scénka se skrytým poučením a pointou. Scénka není nijak uvedena, témata bývají jednoduchá a z dialogu, do kterého je posluchač rovnou vpraven, snadno pochopitelná. Téma je v dialogu vždy krátce vysvětleno, pokud se jedná o příběh, je

krátce převyprávěn. Na konci následuje humorná pointa. Pořad je pak zakončený pouze jinglem stejného znění jako je jingle počáteční. V dílech je vždy pouze mluvení slovo, dialog Vendy a Fráni, většinou bez podkresu, v dílech z táborového prostředí se vyskytuje ruch mluvících dětí v okolí, který ale nijak nevadí vnímání dialogu, nepřitahuje pozornost posluchače, na druhou stranu dodává skeči autentičnost.

Pořad o Vendovi a Fráňovi je ve vysílání jedinečný jak počtem dílů a délkou nepřetržitého vysílání, díky které se mohl pořad vyvíjet od zjevně edukačních skečů po zábavný pořad, který učí děti nejen nové věci, ale i smysl pro přátelství a morální zásady. Pořad nezměnil ani svou dialogickou formu, ani humorný a vzdělávací žánr, zůstal také věrný vyjadřování dětí ve věku zhruba deseti let a přirozenosti dialogů ve volbě slovní zásoby a věrohodné intonaci.

4.2 Charakteristika pořadu *Cvičíme uši*

Pořad *Cvičíme uši* byl další stálicí mezi pořady Rádia Junior. Vznikl v roce 2012 a již od samého začátku byl určen pro menší posluchače. Po pětiměsíční pauze, kdy se vrátil do vysílání v červnu 2013 byl nepřetržitě vysílán ve všední dny od 12.30 a 14:15 hodin, až do února 2018. Pořad od počátku připravovala i moderovala Tereza Rašová.

Struktura pořadu se neměnila, celá stopáž měla vždy kolem dvou minut. Díl nezačínal jinglem, ale pozdravem a představením moderátorky. Pozdravy byly vždy různé, originální a poměrně vtipné, maximálně na pět vteřin, po něm se moderátorka obracela k dětem, aby získala jejich pozornost, například s rozcvíčkou. a hned za nimi následovala otázka, zda děti poznají, co se bude hádat. Konkrétně v dílu z 28.2.2018 „Poznáváte, v jaké zvíře jsem se proměnila?“ Následoval zvuk ze záznamu, přibližně na deset vteřin. Poté následovala krátká rekapitulace a podle obtížnosti zvuku buď rovnou oznámení správné odpovědi, nebo nabídka několika možností a oznámení té správné až potom. Uprostřed dílu pak moderátorka řekla dětem několik zajímavostí, které se ke zvuku vázaly a zvuk následně pustila znovu. Následovaly další zajímavosti a po nich rozloučení a pozvání k příštímú dílu.

Žánr pořadu je jednoznačně vzdělávací, jeho cílem je, aby se děti naučily poznávat zvuky a dozvěděly se nové informace zábavnou formou. Zábavu zde obstarávala jak moderátorka vtipnými pozdravy, například rýmovaným „Tady Rašová Terka, ušní trenérka,“ tak princim hádanky, který měl děti zaujmout. Na rozdíl od pořadu s Vendou a Fráňou zde ale není předávání nových vědomostí skryté za vtipný obsah.

Témata jednotlivých dílů spolu nijak nesouvisela. Během jednoho týdne se hádaly zvuky zvířat, místa, kde se nacházíme, či druhy hudby. Vždy se ovšem jednalo o zvukovou hádanku.

Jazyk pořadu volila moderátorka přiměřený malým dětem, často používala v pozdravu zdvořilost. V protikladu k tomu volila velmi rychlou dikci, při které by děti, a zvláště ty menší, nemusely text dobře stíhat.

Pořad *Cvičíme uši* je postaven na principu předávání vědomostí hravou formou. Jedná se o velmi originální typ rozhlasového pořadu pro děti, jaký je v zásadě možný vytvořit pouze v rozhlase, který nepotřebuje vizuální stránku daného zvuku. Ačkoliv byl pořad určen pro menší děti, rychlá mluva moderátorky byla někdy příliš nezřetelná a pro nejmenší děti se nehodila.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo podrobně prozkoumat stanici Českého rozhlasu pro děti, Rádio Junior. V práci jsem vymezila právní rámec, ve kterém se vysílání pro děti pohybuje, určila jsem základní specifika vysílání pro děti z hlediska vývoje dětí v cílové skupině Rádía Junior, která činí 8 až 12 let. V druhé kapitole jsem podrobně prozkoumala vývoj rozhlasových pořadů pro děti a mládež na českém území. V závěru práce jsem se věnovala samotné stanici a analýze jejího vývoje od začátku vysílání až do roku 2018 a podrobné charakteristice dvou vybraných pořadů.

Rádio Junior poskytuje dětem jedinečnou příležitost pro rozvoj jejich znalostí a poskytuje jim bezpečný zdroj zábavy a vědění, a to zejména díky absenci závadného obsahu a reklamy jak ve vysílání, tak na webu a akcích pro veřejnost, což bylo

donedávna v českém prostředí ojedinělé. Dětem je předkládán originální obsah tvořený přímo pro ně. Za dobu své existence Rádio Junior vyprodukovalo téměř dvacet nových pořadů, zároveň navazovalo na původní rozhlasovou tvorbu, uloženou v archivech Českého rozhlasu. Kromě nového obsahu je ranní, polední a večerní vysílání moderováno živě. V tomto drží Rádio Junior evropské prvenství. To, že je Rádio Junior pomyslně živé rádio dokazují i jeho četná setkání s veřejností a snaha potkávat se s posluchači mimo rozhlasový éter. Poznávání posluchačů vede k tomu, že může Rádio Junior lépe reagovat na potřeby, chování a změny ve své cílové skupině, a především může lépe zacílit své produkty, nebo celé vysílání, jak se ukázalo na jaře tohoto roku. Rádio Junior se postupně propojilo se sociálními sítěmi Youtube a Facebook a chystá mobilní aplikaci. Moderní webové stránky rádia nicméně již nyní umožňují zobrazení na malých obrazovkách.

Limit pro dětské vysílání vidím zejména v absenci celonárodních výzkumů poslechovosti rádia posluchači pod 12 let věku. Shodou okolností jen o pár měsíců po zahájení vysílání Rádía Junior, zahájila vysílání televizní stanice České televize pro děti, Děčko. Vzhledem k tomu, že výzkumy poslechovosti neberou v potaz dětské posluchače, nelze říci, zda to mělo nějaký dopad na poslechovost Rádía Junior. Jisté ale je, že česká veřejnoprávní média si uvědomila důležitost zaplnění prázdného místa na českém mediálním trhu a zároveň udělala důležitý krok k naplnění funkce veřejnoprávního média ve vztahu k dětem. Doufám, že i nadále bude Rádio Junior progresivním médiem a vychová Českému rozhlasu nové posluchače, k jejichž rozvoji přispěje.

Summary

The aim of my bachelor thesis was to explore the Czech radio's broadcasting service for children, Radio Junior, in detail. In the first chapter I have characterised the legal framework of broadcasting for children in the Czech republic. Also I have specified and analysed the target group of Radio Junior, children at the age form 8 to 12 years in terms of their development. The second chapter of the thesis was focused to the

history of radio broadcasting for children at the Czech area. The last chapter of this thesis was focused to the Radio Junior itself. I have analysed its agendas and their evolution from the beginning of broadcasting to the year 2018. As a result I have found that broadcasting of Radio Junior provides unique space for development of childrens Knowledge and provides safe source of joy and wisdom to them, due to the advertisement free broadcasting and precisely picked, safe and appropriated programme, created exclusively for children. Radio Junior produced over twenty new agendas and also used the archival content of Czech radio. As Radio Junior cares about it's listeners, it is able to target the content closely to the needs of them. Gradually, the radio connected with them thru the You Tube and Facebook pages. However, I found the limit in the absence of the national research of children's media consumption absence.

Použitá literatura

Odborná literatura:

BĚHAL, Rostislav. Rozhlas po nástupu totality 1949–1958. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

BOUČEK, Zdeněk a Jiří HUBIČKA. Období normalizace 1968 – 1989. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

HRAŠE, Jiří. Profesionalizace vysílání 1930–1938. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

HRDLIČKA, František. Rozhlas v okupaci 1939–1945. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

JANDOVÁ PATZÁKOVÁ, Anna. Prvních deset let Československého rozhlasu. Praha: Nákladem Radijournalu, 1935.

JEŠUTOVÁ, Eva. Budovatelský rozhlas 1945–1948. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

JEŠUTOVÁ, Eva. Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu. Vyd. 1. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

MARŠÍK, Josef. Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

RYKL, Milan. Renesance rozhlasu 1959–1968. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.

Ročenky a dokumenty Českého rozhlasu:

Rádio Junior 2018. [online]. 2017. [cit. 2018-21-07]. Dostupné z:

<http://media.rozhlas.cz/binary/03926476.pdf>

Rádio Junior's Website Wins the European Award for Best Content for Kids. Tisková zpráva. [online]. Praha, 6.12.2013. [cit. 2018-22-07]. Dostupné z: https://www.ebu.ch/files/live/sites/ebu/files/News/2014/02/CR_RadioJunior_PR.pdf

Rámcový plán činnosti Českého rozhlasu v roce 2014. [online]. Praha, 2014. [cit. 2018-22-07]. Dostupné z: https://media.rozhlas.cz/_binary/03107682.pdf

Ročenka Českého rozhlasu. Ročník 2015. [online]. 2015. [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03684932.pdf

Ročenka Českého rozhlasu. Ročník 2016. [online]. 2016. [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03876324.pdf

Internetové stránky:

Děti a média. [online]. [cit. 2018-04-020]. Dostupné z: <http://www.detiamedia.cz/>

Dismanův rozhlasový dětský soubor. [online]. [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/drds>

Facebookový profil Rádía Junior. Dostupné z: <https://www.facebook.com/radiojuniorcz/>

Kuhnův dětský sbor. [online]. [cit. 2018-04-02]. Dostupné z: <http://www.kuhnata.cz/cs/>

Moderátoři Rádía Junior. [online] [cit. 2018-05-065]. Dostupné z: www.radiojunior.cz/moderatori

Program. *Týdeník rozhlas. Programový a kulturní týdeník Českého rozhlasu.* [online]. [cit. 2018-05-05]. Dostupné z: <https://program.rozhlas.cz/#/radiojunior>

O stanici Radio Wave. [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/o-stanici-5675004>

<https://wave.rozhlas.cz/reklama-a-sponzoring-5298279>

Rádio Domino. [online]. [cit. 2018-03-012]. Dostupné z:

<http://www.radiodomino.cz/main.php>

Rádio Junior na cestách. [online] Dostupné z: <http://www.radiojunior.cz/radio-junior-na-cestach--1419783>

Českému rozhlasu je 95 let. [online] Dostupné z: <http://www.radiojunior.cz/ceskemu-rozhlasu-je-95-let-prijdte-19-kvetna-na-velky-den-otevrenych-dveri--1798138>

Youtube profil Rádía Junior: Dostupné z:

<https://www.youtube.com/channel/UC4SLwdR3xE9t1fhO-4FRqDw>

Internetové stránky jednotlivých pořadů:

Cvičíme uši. [online]. Praha [cit. 2018-04-27]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/cvicime-usi>

Děsdějepis. [online]. Praha [cit. 2018-03-27]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/desdejepis>

Hajaja. [online]. Praha, ©1997-2018 [cit. 2018-05-02]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/dvojka/porady/_zprava/132388

Klub Rádía Junior. [online]. Praha [cit. 2018-04-22]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/klub-radia-junior>

Minutové hry Rádía Junior. [online]. Praha [cit. 2018-05-02]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/minutove-hry>

Notováničko. [online]. Praha [cit. 2018-05-03]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/notovanicko>

Rozhlasové hry pro celou rodinu. [online]. Praha, ©1997-2018 [cit. 2018-05-01].

Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/dvojka/porady/_porad/1914

Meteor. [online]. Praha, ©1997-2018 [cit. 2018-05-01]. Dostupné z:

<http://www.rozhlas.cz/meteor/oporadu/>

Pro slepičí kvoč. [online]. Praha [cit. 2018-04-21]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/pro-slepici-kvoc>

Retropísnička. [online]. Praha [cit. 2018-04-23]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/retropisnicka>

Ve škole i po škole s Vendou a Fráňou. [online]. Praha [cit. 2018-04-25]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/venda-a-frana>

Všechno nás baví. [online]. Praha [cit. 2018-04-21]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/vsechno-nas-bavi>

Zapiš si to za uši. [online]. Praha [cit. 2018-04-20]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/zapis>

Zprávičky. [online]. Praha [cit. 2018-04-13]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/zpravicky>

Online články:

AUST, Ondřej. Český rozhlas spustí Rádio Junior a web pro děti do 12 let. Chce i do chytrých televizorů. *Mediář* [online]. 14-08-2012 [cit. 2015-05-01]. Dostupné z:

<https://www.mediar.cz/verejnopravni-cesky-rozhlas-si-registroval-ochrannou-znamku-radio-junior/>

Český rozhlas startuje kampaň. *Marketing&Media*. [online]. 2012. [cit. 2018-20-07].
Dostupné z: <https://mam.cz/c1-58288820-cesky-rozhlas-startuje-kampan>

DRESLER, Radek. ČRo 4 – Radio Wave aneb historie rádia pro mladé. RadioTV.cz [online]. 2005. [cit. 2018-05-1]. Dostupné z:
http://www.radiotv.cz/p_radio/r_obecne/cro-4-radio-wave-aneb-historie-radia-pro-mlade/

HRUŠKOVÁ, Vilma. 2014. Definice dětského pořadu. In: www.detiamedia.cz. [online]. 15.1.2014. [cit. 2018-05-03]. Dostupné z:
http://www.detiamedia.cz/art/1825/definice-detskeho-poradu.htm?page_idx=80

JANDOVÁ, Zora. Jaké je a bude Rádio Junior. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, [cit. 2018-05-06]. Dostupné z:
http://media.rozhlas.cz/_binary/03117172.pdf

POTŮČEK, Jan. Dětské Rádio Junior startuje 3. září. Český rozhlas mu dá prostor i na Dvojce. *Lupa.cz*. [online] 2012. [cit. 2018-05-07] Dostupné z:
<https://www.lupa.cz/clanky/detske-radio-junior-startuje-3-zari-cesky-rozhlas-mu-da-prostor-i-na-dvojce/>

Rádio Junior bude cílit přes eventy. *Marketing&Media*. [online]. 2013. [cit. 2018-20-07]. Dostupné z: <https://mam.cz/c1-59469660-radio-junior-bude-cilit-pres-eventy>

Rádio Junior cestuje. *Marketing&Media*. [online]. [cit. 2018-21-07]. Dostupné z:
<https://mam.cz/c1-60480760-radio-junior-cestuje>

ROŽÁNEK, Filip. Dětské vysílání Českého rozhlasu hledá cestu k digitální generaci. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03117172.pdf

ROŽÁNEK, Filip. Plnění veřejné služby Českého rozhlasu ve vztahu k dětskému posluchači. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, o. p. s., Veřejná

správa a public relations, Komunikace a PR, 2014, 87 s. (71 NS) vč. příloh. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Dvořáková. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 31, [cit. 2018-05-06] Dostupné z:

http://media.rozhlas.cz/_binary/03211530.pdf

Odborné výzkumy:

Studie mezinárodní gramotnosti populace ČR. Mediální gramotnost osob mladších 15 let. *Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy*. 2016. [online]. [cit. 2018-05-07]

Dostupné z: <http://www.detiamedia.cz/art/2658/vysledky-studie-medialni-gramotnosti-osob-mladsich-15-let.htm>

Rozhlasové pořady:

Host Radiožurnálu [rozhlasový pořad]. *ČRo 1 – Radiožurnál*, 10. ledna 2013. Dostupné z: <http://prehovac.rozhlas.cz/audio/2804099>

Ostatní prameny:

Kodex Českého rozhlasu schválený Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky usnesením č. 1368 ze dne 5. 11. 2004, čl. 3 a 3.1. [online]. [cit. 2018-05-02].

Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/_zprava/794563

Stávající právní předpisy: 231/2001 Sb. zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání*. [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <http://www.rrtv.cz/cz/static/cim-se-ridime/stavajici-pravni-predpisy/pdf/231-2001.pdf>

Stávající právní předpisy: 132/2010 Sb. Zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů. *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání*. [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/cim-se-ridime/stavajici-pravni-predpisy/pdf/132-2010.pdf>

Stávající právní předpisy: 40/1995 Sb. zákon o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů. *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání* [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/cim-se-ridime/stavajici-pravni-predpisy/pdf/40-1995.pdf>

Úmluva o právech dítěte. *Organizace spojených národů* [online]. 1989 [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

Zákon č. 484/1991 Sb. Zákon České národní rady o Českém rozhlasu. [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-484>

Zákon č. 89/2012 Sb., Zákon občanský zákoník. [online]. [cit. 2018-05-03] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89?text=ob%C4%8Dansk%C3%BD+z%C3%A1kon%C3%ADk>

Přílohy

Přepis rozhovoru s Tomášem Vackem:

Rozhovor s Tomášem Vackem, od 1. 3. 2018 pověřeným vedení Rádía Junior, autorem úspěšného pořadu *Ve škole a po škole* s Vendou a Fráňou

Jak vznikl a jak se vyvíjel pořad *Venda a Fráňa*?

Bylo to zdánlivě jednoduché, my jsme s Jirkou Kohoutem hráli představní *Jak nedělat rádio* a Zora (Jandová) to viděla a napadlo ji, že bychom pro RJ mohli také něco udělat a dala nám v pátek úkol: do pondělka něco přineste. My jsme strávili v rozhlase víkend a vymysleli jsme dvě postavy, Vendu a Fráňu, které do dneška fungují, i když se už dávno někam posunuly, a hlavně se pořad rozšířil o spoustu nových postav. Chtějí s námi spolupracovat různí herci, jako je Jarka Kretschmerová, Jirka Hána, Rost'a Novák a spousta dalších lidí.

No a my jsme vymysleli Vendu a Fráňu, a mysleli jsme, že by mohlo fungovat, že to vlastně nejsou úplně šprti, že jsou trošku průšviháři, kteří z nějakého svého dětského pohledu na svět glosují svět dospělých, mluví řečí těch dětí, to znamená zhruba čtvrtáků tak, aby se s nimi mohli identifikovat. A ono to opravdu funguje a my vlastně celou tu dobu co točíme a vysíláme Vendu a Fráňu, který má dnes 1200 dílů, tak se snažíme, aby tou humornou formou, aby to primárně byla ta legrace, jsme ty děti nenápadně něco naučili, podprahově, oni si to vlastně nemají uvědomit, abychom je prostě nějak hloupě nepoučovali, protože to by samozřejmě nefungovalo.

Venda a Fráňa jsou čtvrtáci a oslovují 1. stupeň ZŠ. Ze začátku jsme co díl učili jedno vyjmenované slovo nějakou skečí, potom se na to začaly nabalovat nové osudy a postavy. Přibyla nám třídní Vopičková (Jaroslava Kretschmerová), Děda (Rost'a Novák starší), kterého jsme na podzim nechali ožít v rámci dne mezigenerační solidarity a projektu Ježíškova vnoučata, spolužák čahoun Ploušek, (Jirka Hána) a teď nám přibyla spolužačka Vokurková, která má vlastně už i svůj pořad. (Z deníku spolužačky Vokurkové)

Kde vnímáte konkurenci RJ?

Pokud pominu Rádio Piggy, které je zaměřeno jinak, než jsme my, my samozřejmě plníme hlavně tu veřejnoprávní úlohu, je to náš úkol a děláme ho rádi, když pominu samozřejmě Děčko, které vyjelo v tu samou dobu jako RJ, tak je to v dnešní době jednoznačně Youtube. A protože víme, že tam ta naše cílová skupina je, tak jsem v květnu (15.5.2018) spustili Youtube kanál a youtubera Ševu, našeho moderátora Petra Ševčíka. Ten kanál propojuje vysílání s místem, kde ty děti najdeme.

Budete se tímto směrem vyvíjet nějak dál?

Já bych úplně nechtěl, aby to vypadalo, jako že jsme se tam přestěhovali, my jsme vlastně jen rozšířili portfolio, protože pro celou stanici je zásadní to vysílání, to audio, přivést děti k opakovanému poslechu, k té potřebě si budovat obrazotvornost a fantazii a informace dostávat v audiu. Takže my YT chápeme jako striktně podpůrnou záležitost a všechno je vázáno na vysílání, tedy jestliže Ševa udělá nějakou skeč, výzvu, nebo jiný typ videa, tak to vždy konvenuje s nějakým tématem ve vysílání RJ. U toho videa zároveň vzniká audio reportáž, která se potom konkrétně vysílá a je to vlastně jenom podpůrný prostředek, protože jsme pořád rádio.

Máte nějaká čísla, která ukazují, zda vám to funguje?

My jsme si vlastně dali teď dobu hájení, protože jsme to teprve nedávno rozjeli a sami se to učíme a nevíme, co všechno očekávat a jak se děti na YT o prázdninách chovají, takže nevíme. Vlastně netušíme, jestli prázdniny jsou doba příznivá, nebo nepříznivá, takže hodnocení i kampaň na YT proběhnou nejdříve v září. Chtěli jsme do měsíce 100 odběratelů, což se nám během tří týdnů podařilo a průměrně 6 tisíc shlédnutí, ale na hodnocení je ještě brzy.

Co pořad Atrium? Šárka Fenyková mluvila o tom, že Atrium nepodporuje.

Já jsem ho zrušil. Pořad Atrium jako formát pořadu pro dospělé s dětskou tematikou je určitě bezvadný, ale nepatří na dětskou stanici. I ta poslechovost o tom vypovídala. Lépe v tu dobu funguje četba na pokračování a má tam smysl.

Jaké jsou vyhlídky do budoucnosti Rádía Junior?

Změnila se cílová skupina na 8-12 let. Ne že bychom se mladším dětem nevěnovali, budeme se jim věnovat dál, ale primárně se chceme pokusit oslovit starší děti, vymýšlíme proto nové formáty, strukturujeme k tomu odpolední vysílání a ranní show, ale také hudební dramaturgii tak, abychom oslovili tuhle skupinu, protože už je maličko problematická, protože tam už samozřejmě začíná puberta, je tam určitá revolta, neochota spolupracovat s autoritami, ale nás tohle opravdu zajímá a baví a myslíme si, že je úkolem dětského vysílání vychovat dětské posluchače tak, abychom ve finále mohli splnit to, co Český rozhlas splnit musí. Tam jsou ty tři pilíře, vzdělávání, kultura, informovanost, ale také samozřejmě zábava a je naším úkolem ty děti k tomu nějak nenásilně vychovat, takže to směřování je jednoznačně k tomu, abychom tuhle problematickou cílovou skupinu oslovili, i když vám většinou na první dobrou většina lidí řekne, že to nejde. Ale já jsem z divadla přesvědčen o tom, že to jde. Takže to je ten nejdůležitější cíl. No a uvidíme, jak dlouho to bude trvat, jestli se to povede, nebo nepovede. Třeba nový pořad od září, hitparáda, nebo struktura toho, o čem má být to odpolední vysílání, jsou plánované změny, protože děti nechtějí přijít ze školy a zase se nechat poučovat. My máme být v první řadě nějaký přítel, příjemný zprostředkovatel informací, které vás zaujmou, a třeba si je pak dohledáte dál.

Nebojíte se odlivu posluchačů? Protože RJ hodně poslouchaly malé děti.

S tím se musí počítat, ale tím, že my na ty nejmladší nerezignujeme a ty pořady pro ně nadále děláme, protože si musíme uvědomit, že struktura dne musí fungovat tak, jak fungují děti. To znamená, že my v osm hodin o posluchače stejně přicházíme, protože jsou ve škole a naopak mají čas školkové děti, které mohou poslouchat, takže tam se překlápíme do mladšího věku a jak stárne den, stárnou i naši posluchači. Myslím, že potenciál oslovení dětí je zdaleka nevyčerpaný, protože povědomí o RJ je docela pozitivní, ale to procento kategorie známe, ale neposloucháme, je pořád veliké.

Jak měříte poslechovost? Protože vím, že výzkumy poslechovosti s dětmi nepočítají.

To mě také zajímalo. Tím, že jsme digitální stanice, tak víme, kolik máme poslechů, samozřejmě ale nezjistíme, jestli tam je ta naše cílová skupina. Ale projekt Radioprojekt bude poprvé dělat výzkum malinko jinak, kdy ho budeme moci ovlivnit, vložit si tam otázky, které nás zajímají, ale jinak máte pravdu, neměří se to. Maximálně se dotazují rodiče, jestli jejich děti znají a poslouchají RJ.

Jak jste spokojeni s webovými stránkami?

Webové stránky RJ jsou udělané opravdu skvěle. Ale ještě nejsou tak navštěvované, jak by měly být. Chceme to podpořit, skrze letní soutěž, na kterou se bude muset přes web, bude tam hitparáda s hlasováním přes web, protože je škoda to nevyužít, protože tam je opravdu hodně zajímavých věcí. Máme také facebook, kam ale naši posluchači ještě nesmí, protože je od 13 let. Jinak je tahadlem stále youtube a mobilní aplikace.

Má vlastně RJ mobilní aplikaci?

Chystáme ji, měla by být před Vánoci, jako Vánoční dárek.

Můžete mi říct, kdo tvoří web RJ?

Jedna už tu není, Hana Lehečková, mimochodem výborná autorka rozhlasových pohádek a her i pro dospělé, teď nám napsala desetidílného Hajaju, kterého jsme dělali živě, každý den přišel jiný herec a četl živě hajaju a byla to hrozně hezká akce. A teď nastoupila Kateřina Perglová, která ji nádherně nahradila. Máme štěstí, že mají úžasný přesah, protože zatímco Hana byla zdatná literárně, byla schopná dramaturgovat a i něco psát, tak Katka je zase zdatná výtvarně, takže ta pro ten web je jako dělaná a tvoří nám vizuální podoby soutěží a tak.

Jaký je vlastně tým RJ?

Je nás vlastně strašně málo, je nás dohromady sedm, nebo osm, já jsem v tuhle chvíli pouze pověřený, nemohu se do toho úplně počítat, tři produkční, dvě, Jitka Zmijová a Daniela Vodrážková, dělají výkonnou produkci, smlouvy, hosty, scénáře a ta třetí, Jana Žáková, se stará o zapisování a administrativu repríz, pohádek a čteb na pokračování. Potom máme skvělou slovesnou redaktorku Denisu Kimlovou, která je také literárně zdatná, máme tedy Kateřinu Perglovou, která je webeditorka, ale ona patří do oddělení nových médií, protože to je úplně jiná disciplína, pak máme audiovizuální redaktorku, která spravuje YT a stará se o videa, ta se jmenuje Šárka Matová, hudební dramaturg je David Janečka a pak máme ještě jednu redaktorku, která se jmenuje Romana Růžičková.

Co vnímáte jako nejdůležitější akci pro veřejnost RJ?

Samostatná akce RJ, kterou pořádáme opravdu úplně my sami jsou narozeniny RJ, okolo 1. března, potom se připojujeme k výročí rozhlasového vysílání. Letos to bylo 95. výročí, a to probíhalo jak tady u nás v rozhlase, tak v Riegrových sadech, kde jsme měli několik představní, různé workshopy a další akce pro děti. Připojujeme se k Letní Letné, účastníme se Jičína – města pohádky. Vlastně co měsíc, tak někde jsme. Třeba ze Zlínského festivalu jsme vysílali šest dní.

Můžu říci, že to je ten největší tahák pro vaše posluchače?

Ano, na to, abychom ty posluchače získali, ale třeba pro mě je daleko důležitější, že to je jeden z kontaktů s dětmi, kromě exkurzí, které každý týden provozujeme sem do studia, kde zjišťujete, jaké jsou, co doopravdy chtějí a jak na nás reagují. Ten kontakt je důležitý v tomhle, protože stížnost, že se jim něco nelíbí vám v devadesáti případech napíše rodič. My ty děti chceme znát.

Který pořad mluveného slova je teď nejhlavnější? Je to četba na pokračování?

Obecně funguje nejvíc, a ty křivky to ukazují, pohádka. Velká hodinová pohádka. Ať už je z archivu, nová, stará, premiérová, tak tam opravdu vždycky ta křivka vystřelí, četba na pokračování je druhá a pak hra pro mládež. A pak letitě funguje pohádka v neděli v jednu hodinu, vysílána i na Dvojce, o které ale víme, že ji poslouchají hlavně dospělí. Ale funguje.

Co váš maskot Ušoun Rušoun?

Ušoun funguje skvěle, kupodivu funguje nejen na tu sekundární skupinu, to znamená na ty mladší děti, ale funguje i na ty pubertáky, nebo na tu prepubertální dobu. Další postavy, které původně, tak pět let zpátky, byly v plánu, jako víla Budínka a další figury, tak ty dneska v tom vysílání dávno nejsou, protože Ušoun prostě funguje a nemůžeme chytat pět zajíců najednou.

Jaké zásadní zlomy ve vývoji stanice vnímáte?

Já to dlouho sledoval z vnějšku, velkou změnou je nový duch, který tomu chtěl vdechnout Petr Zettner, ale bohužel to nestihl, takže opravdu ta změna cílové skupiny, to je jednoznačné a my v tom duchu jeho plánu pokračujeme. A potom bych měl říct že to, že to vůbec celé vzniklo, protože Čro vždy pamatoval na dětské posluchače, v nějakém omezeném množství, v pořadu Domino, nebo Hajaja, nebo právě v té odpolední pohádce, o které jsme mluvili, ale to že by vznikla úplně samostatná stanice, která vlastně 24 hodin denně a dokonce na dvou kanálech vysílá pro děti, to je úplně unikátní a unikátní je i to, že jsme v těch ranních, odpoledních a večerních časech stanice, která vysílá živě. To nemá obdoby ani v Evropě.

Čím myslíte, že RJ navazuje na historii dětského vysílání Čro? Snaží se o to vůbec?

Důkazem toho je třeba i ten Hajaja živě čtený. Každý z těch herců, kteří ho četli přišli s velkou pokorou třeba k Vlastimilu Brodskému a k tomu, co se tady tvořilo a dělalo před námi. A tím, že využíváme neustále i ten archiv krásných věcí, které tu jsou a kterých si vážíme, tak se snažíme jen nepokazit to, co ti před námi udělali.